

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos peit sor egyezer 20 M.
minden következőnél 15 fillér.

Nyitási peit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 377.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, december 1.

Mai számunk főbb közleményei:

- Ellenzéki hangok.
- Szaktanácskozás a drágaságról.
- Feloszlatták a flumel képviselőtestületet.
- Akit letört az élet.
- Háborúság a vé tanuk osontjai körül.
- A győztesek.
- Nem lesz obstrukció.
- Kormányintézkedés a kidobott lakók miatt.
- Tisza István — lapvezér.
- Tarkaságok.

A kamarai választások.

Arad, november 30.

A jövő hét csütörtökjén választja meg beltagjait az aradi kereskedelmi és iparkamara. A vidék közgazdasági életének ez a sok bürokratizmussal bajlódó intézménye mindenestre elég fontos arra, hogy az újjáalakításához vezető alkotmányos eljárást komolyan vegyék. Volt idő, a mikor a kamarával körülbelül csak a választások idején foglalkoztak; ekkor mindenestre kisebb jelentőségük volt maguknak a választásoknak is. Az utóbbi években azonban a kereskedelmi és iparkamara nem csupán egyszerű véleménymühely a közigazgatás és a kereskedelmi miniszteriumok részére, hanem Arad jelentős terveinek kezdeményezője, komoly előkészítője. Hogy csak néhányat említsünk a kamara vállalkozásai közül: az aradi áru- és érték-tőzsde terve, az aradi gazdasági és iparkiallítás rendezésének ügye, a Weitzer-féle ipari alapít-

ványnak a gyakorlati életbe való helyes átültetése, praktikus fölhasználása, az Aradot érintő közlekedési reformok: mind a kereskedelmi és iparkamara kezében vannak. Ezek a nagy tervek nemcsak referenseket kívánnak, hanem kívánatosak teszik, hogy a megvitatásuk, előkészítésük hozzáértő, komoly, dolgozni akaró és dolgozni tudó, minden irányban elfogulatlan kereskedők és iparosok közreműködésével történjen.

Ez teszi Arad életében komoly, jelentős eseménynyé a kereskedelmi és iparkamarai tagválasztásokat; a szavazók — kereskedők és iparosok — intelligenciája, önálló gondolkodásmódja pedig megköveteli, hogy a szavazás az igazi bizalomnak megnyilatkozása legyen.

A legelső, amit meg kell követelni, hogy (ép úgy, mint a város-átválasztásoknál) a pártpolitika teljesen mellőztessék. A kamara hivatásának még kevesebb köze van a politikához, mint a törvényhatóságé. Igaz, vannak és voltak olyan esetek, a mikor a kereskedelmi és iparkamarának oly, országos érdekű politikai kérdésekben kell állást foglalni, a melyek valamely politikai párt programjának alkotó részei. Csak-hogy a kamarának ama tagjait, a kik a közgazdasági szempontokat el tudják minden egyébtől választani, az ily kérdések elbírálásánál sohase feszélyezték a pártkeretek. Bizonyosága

volt ennek, hogy az aradi kereskedelmi és iparkamara a multban többször, teljes határozottsággal állást foglalt az önálló vámterület és a külön jegybank kérdésében, pedig azok között, a kik e határozatokat hozták, többen voltak a hatvanhetesek, mint a negyvennyolcasok. A magyar gazdasági élet szükségleteinek megértéséhez nem kell valamely pártprogramra felesküdni; komolyság, a tapasztalatok gazdagsága, kellő értelmesség és a tanulmányozás akaratossága szükségesek ahhoz, hogy valaki az általános kereskedelmi vagy ipari érdekeket képviselni tudja.

Sokszor és jogosan hangzik a panasz, hogy a kereskedők és az iparosok a parlamentben, a törvényhatóságokban nincsenek kellően képviselve. A kereskedelmi és iparkamarák nem pótolják ezt a hiányt; talán akkor se pótolnák eléggé, ha megvolna az a joguk, amely Ausztriában a régi választási rendszer alatt a kereskedelmi és iparkamarákat megillette, hogy t. i. egy-egy képviselőt küldhettek a parlamentbe. De a mikor a kereskedők és iparosok maguk közül jelölik ki a delegátusokat, akikre közös érdekeik képviselését bizni akarják, akkor adják jelét annak, hogy a választásnál felül állanak minden párt szemponton és személyes indulaton. Az aradi ipari és kereskedelmi közéletben, azok soraiban, akik eddigi tevékenységükkel kartársaiknak hasz-

A bukott Sátán.

Irta: Lengyel Géza.

— Kegyelmes uram, — jelentette az inas — vendégek jöttek — fölülről.

A Sátán, akinek ez a jelentés szólt, levette szivarja hamuját és érdeklődve sétált ki fogadóhelyiségébe, a pokol tornácára. Ez a tornác cseppet se félelmetes. Negy, oszlopos, bolthajtásos helyiség, hol szépen át lehet hűsölni a forró nyári délutánokat.

Egy nyírottbajszu ember és egy utiruhás bájos, elegáns hölgy várta itt a kegyelmes urat, aki vendéginek barátságosan kezet nyújtott:

— Látogatóba jönnek, vagy állandóan lesz aszerencsém?

— A világerő se — tiltakoztak mind a ketten a veszedelmes feltevés ellen. — Kiséskorán volna.

Ezután a férfi bemutatkozott:

— Sebő vagyok, az „Általános részlet” forgalmi szövetkezet” vezérképviselője. Ez nő, Ibolya. Üzleti ügyekben együtt utazunk. Megosztjuk a munkát. Kegyelmes urhoz nagyon fontos dolgok hoztak bennünket. Hallottuk, hogy az önök etablissement-jában, bár a forgalom igen nagy, a felzerelés kísért elmaradott. Nemkülönb az üzletkezelés. Még minden a

Dante metódusa szerint megy. Ez, kérem, háttározottan elavult. Az öreg olasz óta már egészen új pokoliszisztémák jutottak előtérbe. Ott van az Edison-féle, a villamos rendszer, az automobil-rendszer, a drótnélküli szisztéma és a többi.

— Valóban — felelte a Sátán — mi még csak úgy more patrio kerékbe törünk, olajba főzünk, rostos pirítunk. De azért nincs panasz a kiszolgálás ellen. Az az egy baj van csupán, hogy nagyon elszaporodnak a kuncaftok és Schwarz ur, a könyvelő, nem győzi a kontókat írni.

A Sátán itt kiáltott egyet:

— Schwarz ur!

Eljött egy fekete haju, pocakos ember, nagy könyvet cipelt a hóna alatt és, amiut a fegyházban szokás, elmondotta rövid életrajzát:

— Voltam nagykereskedő és bordár. Hamis butásért két esztendő tültem. Erdemeim elismeréséül könyvelője lettem kegyelmes urnak.

— Schwarz ur — szólt a Sátán, — a strazzát.

Schwarz ur előszedte a könyvet és várt.

— Hová is való az urak? — kérdezte a Sátán.

— Magyarországra.

— Hát tessék: Magyarországra.

Schwarz ur felütötte az „M” betűt és megmutatta, hogy a legkövérebb kontók ebben az országban találhatók. Kasszabetörök és apró utonállék, politikusok és hírlapírók és minden foglalkozásbeli, minden rendű emberek lapjai tömegesen követték egymást és rajtuk feljegyezve annyi bün, hogy szegény Schwarznak valóban fájhatott a feje, mig eligazodott ebben a labirintusban.

— Lám, — mondotta Sebő — ezt az óedi rendszert reformálni kell. Egy-két esztendő mulva uton utfélen becsapják a kegyelmes urat, mert nem tudja már, kik az adósai. Tessék kérem figyelembe venni az én ajánlatomat. Dobassa ki ezt az egész ócska limlomot és rendeztesse be velünk az intézetét. Olyan lesz ez az öreg pokol, hogy csodájára járnak az angyalok is. Finom, elegáns, zajtalan és hajszálpontos, kérékhatetetlenül pontos. Semmi fölösleges láрма, semmi füst. Villamos erő és süritett levegőnyomás. Egy cssp fordul és nyekk, ötvenezer embernek mered fölfele a hajaszála.

A Sátán elgondolkozva nézett Schwarz urra. Schwarz jóváhagyóan bólintott, mert közben Sebő ezer egyiptomi cigarettát ígért provisió gyanánt. Ez az egyetlen megvesztegetés hat a pokolban, ahol a Sátán kényes tüdeje

nára voltak, s akik hivatottságuknak jeleit adták, bő anyag van a leginkább megfelelő kiválogatására. Válasszák ki úgy az embereket, hogy azok segítségével a kereskedelmi és iparkamara folytathassa a nagy alkotások programját, s ne sülyedjen vissza a kéményseprő szabályrendeletek és piaci rendtartások véleményezésénél statisztáló testületté.

Ellenzéki hangok.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, november 30.

Az indemnítási vita során ma néhány Justh-párti vérmes képviselő kifejtette nézeteit a kormányról s a mostani többség működéséről. A Házat nem hozta izgalomba ez a néhány szónok, akiknek „komoly” fölszólalásai kacajrengetegbe fuladtak. Különösen nagy derűtséget keltett Maczky Emil nagyfügedi képviselő, aki a vidéki kis egyesületi szónokok összes frázisait és érveit felsorolta nagy honboldogító szolnoklatában.

Egyébként ma a horvátok is megkezdték szereplésüket. Az első szónokuk magyarul beszélt, de a második már horvátul rebegte el mondanivalóját, amelyet senki se értett meg, mert a Ház elnöke nem alkalmazott tolmácsot.

Részletes tudósításunk itt következik:

Berzeviczy Albert elnök 10 óra után nyitja meg az ülést. A jegyzőkönyv hitelesítése után elnöki előterjesztések során jelenti, hogy Lipcsey Ádám, súlyos betegségére való tekintettel fél évi szabadságot kér. A Ház ezt megadja.

Fekete Márton az I. bíráló bizottság jelentését terjesztette be Varga Gábor mandátuma ügyében, melyet most végleg igazoltak.

Elnök: A tegnapi ülés naplójából megállapítja, hogy Szmracsányi György Molnár beszéde közben est a közbeszólást jette: „Disznóság.” Ezért az inparlamentáris kifejezésért, amit tegnap a nagy zajban nem hallott, most utasítja rendre.

Felolvassák az interpellációs könyvet.

(Ellenzéki okoskodás.)

Következett az indemnítás folytatólagos tárgyalása.

Herczeg Sándor, a kisgazdák szónoka azzal kezd, hogy az indemnítás bizalmi kérdés. A kormány, amely a nemzeti munka jelszavával jött, rosszul gazdálkodott, s ezért sem ő, sem pártja iránta bizalommal nem viseltetik. Mért nem vette fel programjába az önálló vámterületet és bankot. A viszonyok megmutatták, hogy a bajokat csak ez a két reform képes orvosolni. A kivándorlást, az egygyermek rendszert csak a kisgazdák támogatásával lehet megszüntetni. Hosszasan ismerteti a kisgazdák sérelmeit és ismét kijelenti, hogy a javaslatot nem fogadja el.

Maczky Emil: Kijelenti, hogy a kormány politikája: magyar dolgozz, magyar fizess, magyar hallgass. Belügyi reformokat sürget, így a tűzrendészet rendezését.

Mikusevics Kanut: Miért nem csinálták meg maguk?

Maczky Emil: A miniszterelnök azonban semmit sem törődik a belügyi tárcával.

Batthyány Pal gróf: Sokat futkos Bécsbe!

Maczky Emil: Rátér ezután az indemnítésra és konstatálja, hogy annak megtagadása nem vonhatja maga után az ex-lexet. Ha alkotmányos országban élünk, vonja le a kormány a konzekvenciát és hagyja el a helyét. A mostani kormányzat, amióta az uralmat átvette, semmit sem tett a közjólét emelésére. Nem rendezte a cigánykérdést, pedig az előző kormány már kormánybiztost is nevezett ki számukra. Égetően sürgősnek tartja a közigazgatás reformját.

Felkiáltások: Az államosítás!

Maczky Emil: Nem az államosítás, hanem a jegyzők szolgálati pragmatikája.

Mikusevics Kanut: Miért nem csinálták meg maguk, amíg kormányoztak?

Fráter Loránt: Hiába kiabálsz, ha megfeszülsz, akkor se leszel közjegyző.

Maczky Emil: Kijelenti a saját és pártja nevében, hogy a javaslatot nem fogadja el.

Popovits Sándor a horvát képviselők nevében magyar nyelven rövid nyilatkozatot olvas fel. Ebben kijelenti, hogy a horvátok még ez év január havában úgy határoztak, hogy a kormányt csak az esetben támogatják, ha a vasuti pragmatikát, mely a horvátokra nézve

sérelmes, a kormány visszavonja. Ez nem történt meg, tehát ők a javaslatot nem fogadják el.

Csermák Ernő: Kijelenti, hogy a koalíciós kormány azért távozott helyéről, mert nem tudta programját megvalósítani. Ez a kormány azért jött, hogy a nemzeti követeléseket letiporja. Kifogásolja, hogy a miniszterelnök négy miniszteri tárcát tölt be. Ez közjogellenes és Bécsben — ha ezt látják — megszülethetik az a gondolat, hogy az összes miniszteri tárcákat egy kézben összpontosítják és helytartót küldenek Magyarország nyakára. Majd hosszasan fejtegeti a nemzeti aspirációk jogosságát, amelyeket a kormány nem akar elismerni. A javaslatot nem fogadja el.

Hinkovits Henrik horvátul szól a javaslat-hoz. A Ház teljes oszondben hallgatta végig a horvát beszédet. Az elnök nem is alkalmazott tolmácsot.

(A horvátok szerepe.)

Ugron Gábor házszabály címén szóvá tette a horvátok eljárását, amelylyel a képviselőház tanácskozásait újra meg akarják bontani. Kéri az elnököt, hasson oda, hogy a régi negyvenéves gyakorlat a Házban visszaállítsassék. A képviselőházzal és a képviselők képesítéséről szóló törvény a magyar nyelv tudását elengedhetetlen feltételnek állítja oda.

Khuen gróf miniszterelnök szerint kétségtelen, hogy a horvátoknak joga van horvátul is beszélni; a horvátoknak is érdeke azonban, hogy magukat, panaszait és kifogásait megértessék. Ezt pedig csak úgy érthetik el, ha magyarul beszélnek. Ugronnak a visszaélés kifejezése talán korai volt, mert hiszen nem lehet visszaélésről beszélni, mikor csak egy esetről van szó. Leghelyesebbnek tartja, ha a Ház a kérdés felett napirendre tér.

Berzeviczy Albert elnök utal arra, hogy a régi országgyűlésen is úgy értelmezték a törvényt, hogy a horvátoknak joguk van horvátul is beszélni. Ezzel a jogukkal a horvátok többször éltek is, visszaélés tehát nem történt.

Bartha Ödön szerint nem lehet kétség as-iránt, hogy a horvát kiegyezési törvény nem privilégiumot, hanem csak ideiglenes koncessziót akart adni a horvátoknak. Felolvassa Daák Ferenc egy nyilatkozatát, amely szerint a

miatt szigorúan tilos a dohányzás. Csak titekban lehet fizni.

Leültek tanácskozni. Sebő már kész terveket szedett elő és míg a rajzokat bámulták, Ibolya gyöngéden feléjük hajolt. A Sátán, aki idelent elszokott a finom, szép toalettektől, ezt többnyire nemcsak ruha nélkül, hanem egyszerűen nyuzott állapotban kapta a hölgyeket, egészen elszédítette a parfümös, formás asszony. Még egy utolsó aggodalma volt:

— Nagyon sok pénz kellene ehhez. És olyan rosszak manapság a financiai viszonyok.

Sebő megnyugtatta:

— Részletfizetésre, havi részletfizetésre szállítjuk kegyelmes uram, az egészet. Hiszen tet-szett hallani a címünket: „Általános részlet forgalmi szövetkezet.” A kegyelmes ur aláír egy váltót és azontul csak a részletekre lesz gondja. De az se gond. Megnövekszik a forgalom, az üzem pontos lesz, úgy nő majd a haszon, hogy kifizethetnek belőle akár kétakkora adósságot is.

Ibolya bízottan, melegen nézett a Sátán szemébe, a Sátánnak felpeszűlt a vére, ami abban nyilvánult meg, hogy finom, kék lángok csaptak ki az orrán. Tollat fogott és aláírta a váltót.

Sebő derűlten csapott a Sátán kezébe:

— És most, kegyelmes uram, én invitá-

lom meg. Jöjjön, látogasson el hozzánk. válogassa ki maga a legfurfangosabb emberpusztító, kiző gépeket.

... Vidám napok következtek fent a földön. Kávéházba jártak, pezsgóban fürödtek és a fizetést egy kis hókus pókuszszal, menydörgéssel, kékköves lánggal intézte el a Sátán.

A gépek mind készen álltak már az „Általános részlet forgalmi szövetkezet” telepén és egy külön lift szállította őket le a pokol birodalmába.

Mikor az utolsó darab is alácsúszott, valahol egy finom előkelő szálloda külön szobájában tartottak bucsu-estélyt. Sebőnek még a telepen volt dolga, későn érkezett. És ahogy megérkezett, Ibolyát — hogy finoman fajezzük ki a helyzetet — a Sátán karjaiban találta. Felháborodva rájuk akart rohanni. A Sátán egy könnyed mozdulattal elhárította:

— Eredj a pokolba.

— All right — szólt Sebő, annak tudatában, hogy a Sátán sjkairól ez a kijelentés nem pusztán káromkodás.

És szállott le rögtön a pokol mélységes fenekére.

— Csakhogy itt van, — örvendezett Schwarz ur, mikor Sebő megérkezett. Itt a sok fene gép és nem tudunk vele mit csinálni.

A hány facér mérnök kóvályog itt, mindet összeszedtem. De egyik sem ért hozzá.

— Rim kell bizni — mondotta gögősem Sebő.

Összetoborzott egy eszmé elkárhozott embert, cipeltette a gépeket, kiabált, parancsolt, intézkedett és a harmadik napon vigan kattogtak a kerekék, duruzsolt a villamos drom, forgott, működött, dolgozott minden.

Sebő odaült a kapcsoló-táblához, amely előtt emelvény volt, amolyan parancsnoki hid, beállította a szikraküldőket, a drótnélküli guta-ütést, a legválogatottabb halálnemeket csatogató vezetékeket és dolgozott.

A hajszálpontos berendezés csalhatatlanul leszállított a földről minden kipécézett lelket. Jött a tanár ur, aki Sebő valamikor az áruisméltésből megbuktatta. Jött a fűszernagykereskedő, aki ifjúságának legválságosabb idejében felmondott neki. Jött a felperes fiskális, a végrehajtó, az anyós, mindenki. Már ütött a főboszu órája. Már megszámlálta Ibolya perceit, már készítették a süritett levegőfürdőt a hűtlen asszonynak.

Etkor megszólaltak az összes esengők, megnyílt a pokol kapuja, előkelő automobilon, amely utközben ötezer libát és ugyanannyi embert gázolt el, megérkezett a Sátán. A kegyelmes ur, finom, földalatt kifejlett szerveivel megérezte, hogy valami baj van. Az emberek azt

törvényhozás nyelve egyedül a magyar. Kéri a Házat, gátolja meg a horvátok visszaéléseit.

Polónyi Géra rámutat arra, hogy itt állandóan rendszeres támadások folynak a magyar országgyűlés szuverenitása és a magyar államszeme ellen.

Ezután Berzeviczy a házszabályvitát bezárta és az interpellációk tárgyalását a legközelebbi interpellációs napra tűzték ki.

Ezzel az ülés véget ért.

Feloszlatták a fiumei képviselőtestületet.

— A visszautasított kormányzó. —

Távirati tudósítás.

Arad, november 30.

A fiumei új kormányzó, Wickenburg Márk gróf és a fiumei reprezentanza között máris elháríthatatlan ellentétek keletkeztek, amelyek a reprezentanza feloszlásával végződnek. Az új kormányzó ugyanis kijelentette, hogy ha nem tud boldogulni a reprezentanzával, amely már hónapok óta akadályokat gördít a kormányzó békés tervei elé, a reprezentanzát fel fogja oszlatni.

Viszont a fiumei képviselőtestület mai rendkívüli közgyűlésén máris kimutatta az új kormányzó iránti ellen-szenvét, amennyiben kimondotta, hogy Wickenburg Márk gróf kinevezését nem veszi tudomásul.

A fiumei eseményekről tudósítunk a következő:

Wickenburg Márk gróf fiumei kormányzó elhatározta, hogy Fiumében semmiféle beiktatási ünnepélyen nem vesz részt és nem jelenik meg a reprezentanza előtt, hogy esküt tegyen. Neki csak a miniszterelnök előtt kellett esküt tennie. A kormányzó elhatározásának indokairól a következőket jelentette ki:

— A reprezentanzának van egy általános többsége, amelynek viselkedése hónapok óta olyan ellenséges és viszálytgereső, hogy nem fogok előtte megjelenni. Két hónappal ezelőt

mondották: titokzatos nyavalya pusztítja a népet. A Sátán tudta, hogy valaki az ő mester-ségébe kontárkodik. Maga mellé vette Ibolyát és villámgyorsan otthon termett.

Uj világ fogadta. A gépek, a drótok, a csapok, a fogantyúk, amiket vad összevisszaságban látott odafönt, az „Általános részlet forgalmi szövetkezet” telepén, mind, pokoli harmóniában, helyükön, mind munkában. Jöttére régi emberei, engedelmese segítőitársai abbahagyták a munkát, élükön Schwarzor urral siettek elé és alázatosan üdvözölték. A kerekék, srófok azonban forogtak, dolgoztak tovább, pokolra került lelkek szédületes gyorsasággal, szédületes tömegben szaladtak át a legválogatottabb kintó procedurákon és az emelvényen nyugodtan, gögösen trónolt Sebő, az „Általános részlet forgalmi szövetkezet” főügynöke.

A Sátán bámult és gyönyörködött és elfelejtette, hogy lángoló, kéken lángoló dühvel indult a konkurrens ellen. Felment az emelvényre és megveregette Sebő vállát:

— Meg vagyok elégedve. Nem haragszom, Minden nagyon szép.

— Nem haragszik? De én! Én fuldoklom a dűhtől!

— Az nem baj — nyugtatta meg a Sátán. Én nem haragszom és elbocsájtom önt kegyelmeből. Mehet vissza — egyelőre. Idővel majd

az alelnökválasztásnál, beszédet mondtam a reprezentanzában s hangsúlyoztam a kormányzó békés szándékát. Akkor Zanella folytonos közbeszólásaival zavart, terrorizált, úgy, hogy a polgármester több ízben kénytelen volt őt rendreutasítani. Ezek azok az előzmények, amelyek megérlelték bennem azt a meggyőződést, hogy a reprezentanzával békés együttműködésre nincs reményem. Ha más megoldást nem talállok, — és erre igazán nincs semmi kilátás — kénytelen leszek a reprezentanzát feloszlítani.

Egy Fiuméből este érkezett távirat azt jelenti, hogy a kormányzó és az autonom-párt között beállott a teljes szakadás. A reprezentanza ma rendkívüli közgyűlést tartott, amely kimondta, hogy nem veszi tudomásul Wickenburg Márk gróf kinevezését és kormányzó-nak őt el nem ismeri.

Ezzel a határozattal a reprezentanza sorsa meg van pecsételve. Feloszlása minden bizonynyal hamarosan be fog következni.

VÁROS ÉS MEGYE.

Az alispán rendelete a pénztári orvosokról. Nehány nappal ezelőtt megírjuk, hogy Dálnoky Nagy Lajos, Aradvármegye alispánja rendeletet adott ki, a mely szerint a közalkalmazásban levő orvosok nem lehetnek a munkásbiztosító pénztár orvosai, illetve tisztviselői. E rendelet ma ment ki a főszelektornak, s az alábbi szövege a következő:

„A munkás- és balesetbiztosító pénztár új szolgálati és fegyelmi szabályzata értelmében a pénztárnál orvosok csak tisztviselői minőségben alkalmazhatók, mint ilyenek esküt, illetve fogadalmat kötelesek tenni. Összeütközésbe jön számos pontja a rendelkezések a közalkalmazásban levő orvosok hivatali helyzetével, sőt működésükben is bizonyos mértékben akadályozza őket, pl., hogy a pénztári orvos nem köteles felelősségével szemben a hivatalos titkot megőrizni (8 p.); a rendelőórát a pénztári főorvos határozza meg (14 p.); hogy a pénztár az orvosokat fegyelmi alá vonhatja stb. Ezek mind olyan rendelkezések, a melyek a hatósági orvosok hivatali és fegyelmi szabályzatával ellentétbe jönnek. Ennélfogva az 1876. XIV. tc. 157. § a alapján felhívom főszelektornó urat, hogy a járásában levő közalkalmazású orvosokat értesítse, hogy a kerületi betegsegélyező pénztárnál tisztviselői minőségben állást nem vállalhatnak.”

sikerül, szövetkezetestől. Ibolya azonban máris ittmarad.

Sebő válaszolni akart, de négy ember, négy sátnanfajzat fogta és lökte be a léghajóba, amelyen most másodszer utazott fölfelé a pokolból.

— Ibolya! — kiáltozott kétségbeesetten.

De a léghajó ment fel, visszatartózatlanul, míg valahol a Dob-utca tuján ki nem fordította a pokol pünkösdi királyát.

— Vissza kell jutnom — határozta el Sebő — minden áron.

Csakhamar kitalálta a módját. Megrövidítette földi bolyongását. Revolvert fogott és rövid uton fölbőlte magát. Aztán várta a hatást.

Csalódott. A négy sátnanfajzat helyett négy angyal fogta meg és vitte egyenesen a mennyországba.

Kétségbeesett dűhvel pillantott le az Ur trónusa elől a mélységes pokolba. És a látványtól, amely elé tárult, lassankint kisimultak arca redői, megnyugodott, felderült.

Ott állott a parancsnoki hidon a Sátán, de ott ült mellette széles, aranyos trónuson Ibolya. A Sátán keze dolgozott a fogantyúkon, ő, de nem a Sátán akarata. Ibolya dirigálta minden mozdulatát és az asszony szemöldökrándításait engedelmesen, hiven követte az egykor oly hatalmas nagyur.

Szaktanácskozás a drágaságról.

— Befejezték az ankétet. —

Távirati tudósítás.

Arad, november 30.

A drágasági ankét folytatólagos ülését ma délelőtti fél tizenegy órakor nyitotta meg Bárczy István polgármester s délután már be is fejezték a tanácskozást.

A mai első szónok

Jankó Zoltár, Pozsony város tanácsosa volt. Azzal kezdte, hogy nem akart felszólalni, mert tanulni jött inkább Budapestre, mint beszélni. De Jaszenszkynek, az OMGE titkárnak tegnapi nyilatkozata készteti őt állásfoglalásra. Jaszenszky azt mondotta, hogy a vidéki városok Budapestet egyedül fogják hagyni akció-jában. Hogy ez mennyire nem igaz, csak arra mutat rá, hogy Pozsony megelőzte Budapestet a drágaság ellenes mozgalommal. Pozsony előbb irt föl a kormányhoz, mint Budapest a szerb határ megnyitása és az argentinai huszhozatal dolgában. Pozsony közvetlen szomszédságában van annak a kis városkának, ahol a később oly nagy konzekvenciájú huszmozgalom megindult. Tudvalevő, hogy Krems osztrák városban tört ki a huszokott, amit asszonyok szerveztek. A huszdrágaságot nem lehet hazafias kérdéssé megtenni. Az gazdasági kérdés, gazdasági küzdelem. Magyarország állatprodukciója nem tudja fedezni a szükségletet. A gazdák szerint is három négy évre lesz szükség, amíg az állattenyésztés ismét fedezni és ellátni tudja a fogyasztást. Ezért a nagy világpiacokhoz kell fordulni. Magyarország részére a világpiac két helyen különösen fontos. Egyrészt Szerbia közelsége miatt, másrészt Argentína olcsósága miatt. A szerb határ megnyitásáról egyelőre nem akar beszélni. Statisztikával kívánja bizonyítani, hogy szükséges és helyes az argentinai huszimport. A Bécsbe hozott argentinai fogyasztott hus árai így alakultak: Elsőrangú hus métermázsája Argentínában behajózva, 53 korona 35 fillér, Triesztben 64 korona 80 fillér. Másodrangú hus Argentínában 52 korona 25 fillér, Triesztben 63 korona 18 fillér. Az ugynevezett különösen jó minőség Argentínában 66 korona, Triesztben 77 korona 20 fillér.

Október 20-án husz tonnás argentinai behozalmán érkezett Bécsbe. A hus ott kímérve, ilyen árat mutatott: Hátulja 1.60 K. Rostélyos 1.80 K. Vesepecsenye 1.90 K. Eleje 1.36 K. nyomatókkal; fogyasztási adót, vásári illetéket, szállítást, mindent belezámmítva. Ezt a szállítmányt úgy szétkapkodták, hogy rendőrséget kellett igéybe venni. Bécs városa rögtön egy hatszázötven tonnás rendelést tett, a mely karácsonyra fog megérkezni. Az argentinai huszhozatal a magyar városokon is segíthetne.

Vámos Károly központi hatósági közvetítő, a drágaság okát a néhány év előtti takarmányhiányban látja.

A délutáni ülésen alig voltak többen, mint a hányan szólásra voltak feliratkozva. Bárczy István polgármester felszólalásában konstataálta, hogy az értekezlet nem volt eredménytelen, amennyiben sok jó tanácsot hallottak, amelyek ket tanulmányozni fognak. Az értekezletre azért volt szükség, mert így az ellentétes álláspontok nyilvánvalókká lettek, s mert módot adott a kérdés alapos megismerésére. Köszönetet mondott a megjelenteknek s ezzel az értekezlet befejeződött.

Akit letört az élet.

— Szabó György vallomása. — Látogatás az aradi fogházban. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 30

Az aradi ügyészség fogházában ül már több, mint két hét óta egy borostás arcú, sárga cipős, lila nyakkendőes férfi, a mikalakai „Don Juan”: Szabó György. A Don Juanból bizony kevés maradt ebben a sápadt, lesütött szemű, összetört emberben, akire még pár nap előtt vagy nyolcvan gyerek lelki kiművelése és fegyelmezése volt bízva, de akinek még annyi lelki ereje sem volt, hogy önmagát fegyelmezze és megmaradjon a tisztesség és becsület útján. Szabó György az élni vágyó emberek fajtájához tartozott. Azok közé, akik míg a falukban élnek, csak a városról álmodoznak, mikor pedig a város büvőkörébe jutnak, feltétlenül elpusztulnak.

— Szivtelen, rossz, elvetemült ember volt, — mondotta a felesége — önző és ridegszívű. Csak saját magával törődött, csak magának élt. Mi elpusztultunk volna tőle.

— Ez nem igaz! Nem igaz — tiltakozott kétségbeesetten a megtévelyedett ember, akit ma a fogházban felkerestünk. — Ne higgyék azt rólam. Megtévedt, gyenge ember vagyok, könnyelmű is, de nem szivtelen. Én szeretem a gyerekeimet, akármit mond is a feleségem. A feleségem ugylátezik megőrült. Nem tudja, mit beszél szegény.

Izgaltan hadonászott a kezeivel és alig tudták lecsillapítani a fogházirodában.

— Hát az sem igaz, hogy a pénzt elmulattatta? Hogy kirtyázott, peszegőst és egész éjszakeket a házon kívül töltött?

— Nem igaz. Ilyen formában legalább is nem igaz. Hiszen megtörtént, hogy egyszer-mászor mulató társaságba kerültem, amikor nem lehetett kivennem magamat. Én se vagyok fából. De hogy kicsapongó életet éltem volna, hogy ezeket kártáztam volna el, az hasugság.

— De hát miért kellett akkor váltót hamisítani? Mire költötte azt a sok pénzt?

— A jó ég tudja, hogy történt ez a dolog — válaszolt elgondolkozva Szabó. — Annyit mondhatok, hogy szerencsétlen, sorsüldözött, nyomorult ember vagyok. Hány álmatlan éjszakát töltöttem el, amíg erre a végzetes lépésre határoztam el magamat. Hallgassa meg uram az én életm tragédiáját és aztán mondjon ítéletet felettem.

A megtévedt ember megtörülte a szemét és beszélni kezdett:

— Tizennyolc éves voltam, a mikor meg-nősültem. Balátom, az nagy bátorság volt. Négyezer forint fizetésből egyedül is bajos nyomorogni. Hát még ha az embernek családja van. Feleség, gyerek. Mert a gyerek az első évben megjött. És aztán ott volt az édesanyám. Beteg, öreg asszony. Négyen éltünk a régezzel száz forintból. Elképzelnéti azt az életet. Adósságokat kellett csinálnom. Aztán a feleségem hosszú ideig betegeskedett. Az adósság egyre gyűlt, a család pedig szaporodott. Hét év előtt Mikalákára kerültem. Ez megváltás volt a számomra. Boldog voltam, de nem sokáig. Az élet itt drágább, majdnem olyan drága, mint Aradon. Édes anyámnak is kellett pénzt küldeni. A régi adósságokat is törleszteni kellett. Nem tudtam kijönni sehogysem. Új adósságokat csináltam. Megpróbáltam fizetni, nem sikerült. Sokáig próbáltam, sokáig töprengtem, aztán — aztán meghamisítottam az első váltót. Sikerült. Puszta jutottam. Megszédültem. Nem tudtam mit csináljak. Az első váltót követte a második,

a harmadik, a tizedik... Elvesztettem a fejemet és megrészegedtem. Balátettem magam az élet forzagába... most már minden mindegy... áltem. Nem én vagyok a bűnös... A sora, a körülmények...

Szabó lehajotta a fejét és sirt. Megfelekezett arról, a mit az előbb mondott. Ez volt az ő igazi vallomása.

— És nem gondolt arra, hogy ez a dolog előbb utóbb kiderül?

— Nem gondoltam rá. Nem akartam rá gondolni. Űzött, hajott a kétségbeesés. Majd megőrültem... Nem volt se éjjelem se nappalom. Foglalkoztatnom kellett az agyamat, a szememet, a fületem, hogy ne lássak, ne halljak. Többször azon a ponton voltam, hogy öngyilkos leszek, vagy hogy feljelentem magamat az ügyészségen. Nem volt hozzá bátorságom. Szinte örültem, a mikor kiderült a dolog. Azóta nyugodt vagyok, azóta tudok aludni... B int követtem el, vezekelni fogok érte...

— És azután?...

— Azután?... Még nem tudom, hogy lesz. Remélem, a bíróság kegyelmes lesz irántam. Hiszen nem vagyok bűnös... Csak szerencsétlen, nagyon szerencsétlen ember vagyok...

A győztesek.

*
Varjassy Árpád.

Alig fél esztendeje, hogy országos ünnep keretében jubilálta Varjassy Árpád huszonötödik évfordulóját annak a nevezetes eseménynek, hogy Aradvármegye tanügyének kormányzására őt szemelte ki a közoktatásügyi kormány. Mikor a városháza nagytermében az ünneplők óriási tömegétől körülveve szólásra emelkedett és imponáló fejtét büszkén felszegezve szólott a magyar népoktatásról, annak huszonötéztendősi fejlődéséről, önkéntelenül visszafelé gondolt az ember néhány esztendővel és emlékébe idézte a magyar történelem egyik legnemesebb alakját: Eötvös József bárót, a kultuszminisztert, de még inkább a regényíró.

Eötvös báró, a népoktatási törvény megalkotója nevezte ki az első magyar tanfelügyelőket és ő írta a *Falu jegyzőjét*. Ami ennek a halhatatlan férfinak hatalmas agyában és nemes szívében a magyar intelligenciáról szép, igaz és jó élt, azt elmondotta örökké szép regényében. Ha a magyar közigazgatás után a magyar népoktatás regényét megírta volna a „Vármegye tanfelügyelője” című könyvében, akkor bizonyára Varjassy Árpádot választotta volna regénye főhőséül.

Ez a tanfelügyelő Eötvös József-vágásn. Többet mondani róla nem lehet. Az a zsáner, mely a népoktatás ügyét még nem szorította ezer és egy rubrikába, amely nem adminisztrál, hanem csinálja a dolgot. Teremt és alkot, a semmiből, az árva és mostoha kultúrának juttatott morzsákból, melyeket a nagy urak asztaláról sepernek le és úgy garníroznak, mintha facán peccsenye lenne.

A reá bizott nagy érdekek óriási súlya következtében Varjassy egész lényé átalakult. Akik ismerték fiatalabb korában, azoktól halljuk, hogy a Varjassyak nemes bonhomija és könnyedsége ennek az előkelő családnak egyik tagjában sem élt oly klasszikusan, szépen, mint az akkori temesvári professzorban. Ma pedig Varjassy Árpád mintaképe annak a férfinak, aki ifjúi hevülését, rajongását megtartva, minden olyan ügyért, mely a szépnek, a jónak szolgál, szíve vérével áldoz. Testi fájdalmat okoz neki a rossz, a gonosz, a rút és ami a haladásnak, az emberi nemesedésnek, boldogulásnak ellensége, vagy akadályozója. Soha nem látunk még embert akkora áldozatot hozni a

maga szép ideáljaiért, mint őt. Kérni és könyörögni képes rideg, értelmetlen, szűkkeblű emberknél csak azért, hogy egy-egy kulturális ól érdekében valamely ellentállást megtörjön, vagy akadályt elgördítsen. Roppant munkabírásánál csak az a törekvése erősebb, hogy Arad egy virágzó kulturális középpont legyen, ahol a magyartudomány és művészet meleg otthonra találjon. A Kölösey-egyesület kereteiből ő emelte ki a kulturálpalota kérdését és tette országos jelentőségűvé. Az eréklye-muzeum mérhetetlen kincseinek gyűjtése közben ezerszer adta bizonyosságát annak, hogy belsőjében nemcsak a honzakeretnek lágja ég, de városának is hűségese fia, aki messzelátó szemmel szedegeti össze azokat a szétszórt téglákat, melyek a magyar Golgota városában a műveltség diszes csarnoka megépítéséhez szükségesek.

A törvényhatóságunk nemcsak egyik legkiválóbb szónoka, hanem egyttal a legszorgalmasabb tagja is, aki minden jó ügy védelmében hallatja szavát.

Reinhart Gyula.

Az új Magyarország történetírójának figyelmét hívjuk fel erre az iparos típusra. Két haroban álló korszak meagyéjén áll; maga is harcot vív a multtal a jövőért. Arra hivatott é, hogy vezér legyen, de nem áll a csapat élére, mert a tábor katonái egy csendes éjjelen bizonyára csarben bagynak.

Elismerik, mert kénytelenek elismerni, hogy messze kimagaslik a tömeg fölél, de annyira a maga útját járja, annyira elől megy és oly nehéz a terep, melyen átvonul, hogy követni őt csak kevesen tudják, vagy akarják. Reinhart Gyula tudniillik minden nap újabb meglepetésben részesíti az embereket.

Akik eddig azt hitték, hogy ő Arad egyik legképzettebb, legmodernebb gondolkodású nagyiparosa, akinek ipartelepén nemcsak országos hírességre vergődött áru készül, hanem szocialis berendezésével is mintául szolgál, azok tegnap meglepődve hallgatták, hogy a készfizetések kérdéséről olyan előadást tar ott, mely feltűnést keltő szakismeretet, elmélyedést és jártasságot árult el. Akik abban a meggyőződésben éltek, hogy a politikus Reinhart Gyula, a 67-es alap törhetetlen híve, Tiesza István gróf megválasztatásának egyik hatalmas faktora, a gazdasági kiagyezés kérdésében vakon aláírja a közösség minden módját, azoknak emlékébe idézzük az aradi kereskedelmi és iparkamara bankankéjtét, melyen Reinhart Gyula az önálló bank érdekében fejtett ki lelkes agitációt. Itt és a város törvényhatóságában is, fegyvertársaival ellentétben állott e súlyos problémát: illetőleg és Reinhartnak oroszlánrésze van abban, hogy Aradváros az önálló bank mellett küldött feliratot a képviselőházhoz.

Impozáns szaktudásán kívül agilitása, fáradhatlansága és a közügyekért tansított lelkesedése az első sorába emelték őt már évek hosszu lefolyása óta. Az iparos érdekek bátor és öntudatos védelmezője, aki azonban mindezek ellenére az iparos tábor egy részével állandó haroban áll. Ez a jelenség a tárgyilagosa ítélő szemében Reinhart egyik legértékesebb tulajdonságát teszi felismerhetővé. Felülállva a kongresszusokon és kormákban „szavaló” iparos tuocat-típusán, magasabb és tisztultabb látókörből ítéli meg erős osztálytudatossága mellett is a dolgokat. Nem hiszeleg a kartársai hibáinak, nem tudja helyeselni a céhrendszer ósli maradványait, amiért őt szocialista forradalmárnak kiáltják ki.

Aradváros törvényhatóságának azt kívánjuk, hogy csupa ilyen forradalmár szóljon a közügyek inézéséhez.

HÁBORUSÁG

a vértanuk csontjai körül.

— Alaptalan támadás Varjassy tanfelügyelő ellen. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 30

Fájdalom, Magyarországon kevés olyan nemes akció indult meg, amelyet erőszakos botránnyal ne akartak volna megzavarni. Erre a sorsra jutott az aradi vesztőhelyen most megindult ásatás is. A vértanuk szent csontjai körül a gyanúsítás, s a durvaság fegyvereivel hadakozik valami ismeretlen magántudós, aki a jóakarátát és meggyőződésének erősségét súlyosan elítélendő személyeskedéssel teszi értékelenné.

A napokban közöltük Török Aurél egyetemi tanárnak a *Pesti Hírlap* munkatársa előtt tett ama kijelentését, hogy a vértanuk csontjainak kutatására a mostani időt és a helyet rosszul választotta meg a tizenhárom bizottság nevében működő Varjassy tanfelügyelő. Barabás Béla e nyilatkozat alapján táviratozott Varjassy tanfelügyelőnek, hogy szüntesse be az ásatásokat. A tanfelügyelő azonban kijelentette, hogy az aggodalmaskodók alaptalanul támadnak és ő semmi szükségét nem látja az ásatás beszüntetésének.

Erre ma a P. H. olyan támadást intéz Varjassy tanfelügyelő ellen, hogy azt lehetetlen rosszalás nélkül tudomásul venni. A támadó közlemény egy része így szól:

„A közvélemény nem térhet napirendre e fölött a kérdés fölött. A további teendők nem függhetnek Varjassy Árpád belátásától. A vértanuk csontjainak az egész nemzet tulajdonát képezik, minden egyes magyar ember jogot formálhat azokhoz. És — kár, hogy a pénzkérdést is be kell vegyíteni a kegyeletteljes akcióba, — a nemzet fillérei azok is, melyek fölött Varjassy ur, mint a magáé fölött rendelkezik akkor, amikor a tiltakozás dacára tovább fixeti az ásatásnál dolgozó kőbikuszokat. Naponként száz koronát ásnak az agyagos földbe az aradi vesztőhelyen akkor, amikor ezzel egyenesen kárt tesznek a nemzet drága tulajdonában. A szomorú tényálláshoz bővebb kommentár jóváírású magyar ember előtt teljesen felesleges. Amde igenis kötelességünknek tartjuk felhívni a csunya hiús munkára a nemzeti közvélemény figyelmét. Arad város vállalta a nemzeti gyűjtés idején az erkölcsi felelősséget a hazafiak filléréiért. Ha tehát Török Aurél világszerte becsült tudós tanácsai és Barabás Béla elnök mindenkifölötti tisztá intenciói csak — mint köznyelven mondani szokás — bliktri számba megy Varjassy Árpád ur, avagy az aradi „tanfelügyelőség” előtt, Arad városára hárul a kötelesség, hogy a nemzet drága sírjai fölül, ha kell, karhatalommal elkeresse a kegyelet híján szűkölködő, hinságtól elvakult embereket”.

A cikkben foglalt támadásokra Varjassy Árpád kir. tanácsos, tanfelügyelő a következőkben nyilatkozott munkatársunk előtt:

— Megdöbbenéssel, becsületos lelkeim igaz felháborodásával értesülök erről az inaszituációról. Engem gyanúsítanak meg azzal, hogy hiúságból végzem a nagy és szent munkát, engem, aki ideális lelkesültséggel és szinte vakbuzgó rajongással dolgozom reggeltől késő estig, csak hogy életemnek ezt a nagy munkáját sikerrel befejezhessem. És ha a jó isten megsegít, ez a siker sokáig nem maradhat el. Bizton remélik, hogy e hét végére, talán szombatira már pozitív eredményt tudunk felmutatni és ez lesz a legcsattanósabb válasz a kishittek, a ni nagy munkánkba akadályt gördíteni akarok kétértelműségeire. De elég magunkról. Engedje meg, hogy kimutassam, milyen alaptalan Barabásék

aggodalma, ha mindjárt Török Aurél dr. véleménye támogatja is.

A zsigmondházi földéken a talaj felszíne alatt körülbelül egy méternyi mélységben 8—10 cm. vastag homokréteg terül el. Észszerű és senki által meg nem előzhető igazságnak tekintendő, hogy ott, ahol ez a homokréteg meg szakítva, megtörve nincsen, ott se 60 év előtt, se 600 év előtt nem ástak. Lehetetlen, hogy gyakorlott földmunkások és a legérettebb ellenőrzés az első ásónyomnál észre ne vegyék azt, hogy a homokréteg érintetlen-e, vagy már megásva volt. Ebből kifolyóan, ha a földmunkások a homokréteget elérték és azt érintetlennek találják, az ásatást azon a helyen nem is folytatják. Ehhez nem kell valami különös szakértelem.

Nyilvánvaló, hogy a földmunkások le nem kerülhetnek abba a mélységbe, ahol a vértanuk maradványaiban kárt tethetnének, mert amint a legcsekélyebb nyomra akadunk az ásásoknál, azonnal értesítjük erről Barabás Bélát és Török Aurél dr.-t. Veszélyről és maradványok megsérüléséről tehát szó sem lehet.

A mostani időjárás alkalmatlanságát egyéltán el nem ismerem. Se a föld felszínén, se a mélyén nyoma sincsen a fagnak és az ásatások a legszebben haladnak előre. A „Pesti Hírlap” azt ajánlja, hogy felhívás intéztesse a nemzethez azért, hogy azok, akik a nagy tragédia lefolyásának színhelyéről tudnak, jelentkezzenek. Mintha ez az ötlet kérésé elkesse érkezne. Miért jut most ez az urak eszébe és miért nem jutott 1867-ben?

Én és Virágh Lajos főmérnök, akit Arad város tanácsa teljhatalommal kiküldött az ásatások vezetésére, ezek megkezdése előtt tájékozást szerzendő, alaposan végzettségű műveket, úgy a Jókayét, mint Rákosyét és Bródyét. Minthogy azonban ezek ellentmondást tartalmaztak, amennyiben az egyik szerint mind a biléne vértanuk közös sírba, a másik szerint külön sírokba temették el, még élő szemtanukhoz fordultunk, és ezek névszerint Gróffner Gusztáv nyug. gazdasági, Blaskovits törvényhatósági bizottsági tag, Hirschl Zsigmond magánzó, Franczély gyógyszerész és különösen Einwag János ácsmester és ennek idősebb fivére a helyszínen oly fontos utbaigazításokat adtak, hogy ezek alapján a munkát megkezdni és a kutatást folytatni, sem frívól, sem hübele balácsi eljárásnak nevezni nem lehet. Hogy a munkások igyekezetét és buzgalmát fokozzuk, mindenikre külön külön 10—10 korona jutalomdíjat helyeztünk kilátásba, ha nyoma akadnak. A munkákat állandóan ellenőrzük és vagy én, vagy a muzeumi őr ügyel arra, hogy minden tökéletes rendben folyjon le. Kijelenthetem, hogy ezek az alaptalan támadások a munka folytatását megakadályozói nem fogják. Barabás Béla ezek után rám hárít minden felelősséget. Nos, én állom és vállalom a felelősséget. Remélem, már a legközelebbi jövő, talán a legközelebbi hét igazolni fog engem. A munkát abba nem hagyjuk, teljes erővel és kitartással folytatjuk tovább.

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi máv dalegylet december hó 8 án, azomban este 8 órákor Novony Lajos „Gambrius”-hoz címzett vendéglőjének helyiségeiben, a dalegylet pártoló tagjainak tiszteletére műsoros dalestélyt rendez. Belépti díj személyenként 40 fillér. Pártoló tagok és azok családtagjai belépti díjat nem fizetnek, igazoló jegyük azonban előmutatandó. Műsor: Szabolcsky J.: Jelize. Szent Gály Gy.: Üdvözlő dal. Horváth A. dr.: Esti csillag. Révfy Géza: Téli nóta. Kücken F.: Hufiak. Berthoven L.: Himnusz az éjhez. Schmittzer: Daláröröm. Felő fizetéseket köször ettel fogadják.

Nem lesz obstrukció.

— A politika eseményei. —

(Fővárosi tudósítók telefonjelentése.)

Budapest, november 30.

A vérmes remények lelohadtak az ellenzéken. Az obstrukció réme elvonnult a kormány feje fölül. Azt hirdették ugyanis, hogy a Justh-párt megobstruálja az indemnitást és exlexet zudít az állam, meg a kormány nyakába. A mai parlamenti tanácskozás azonban bebizonyította, hogy nem olyan nagy a harci kedv, mint eleinte hitték és a jövő évig tervezett vita már a jövő héten véget ér.

A politika mai hirei ezek:

(A belügyi tárca költségvetése.)

A képviselőház pénzügyi bizottsága — mint fővárosi tudósítók jelenti — ma délután hat órákor a miniszterelnök részvételével ülést tartott, amelyen az 1911. évi költségvetés javaslatát tárgyalták. Beöthy László előadó ismertette a belügyi tárca költségvetését, amely az 1909. évvel szemben 9 millió 51 ezer korona emelkedést mutat. Részletesen ismerteti az egyes tételeket. A belügyi igazgatás keretébe tartozó fontos ágazatok majd mindenikénél a fokozatos fejlesztés politikája érvényesül. Különösen nagy az emelkedés a gyermekvédelem és betegápolás terén, amelyre az idei költségvetés összes többletének majdnem 50 százalékat fordították. A rend és közbiztonság fejlesztésére 2,561.000 koronát szántak, a vármegyék segélyezésére pedig több mint egy millió koronát. A törvényjavaslatot általánosságban való elfogadásra ajánlja.

Décs Zoltán örömmel látja, hogy a javaslat az előző kormány által lefektetett elvek alapján épül fel és a javaslatot elfogadja. Lévy Lajos báró a kivándorlás kérdésével foglalkozik. Elfogadja a javaslatot. Szabeny Antal a főváros érdekében szólal fel. Kosuth Ferenc a javaslat ellen foglal állást, mert a belügyi kormányzatnak nemesak belügyi, de más fontos feladatai is vannak. Különösen a gyermekvédelmet ajánlja figyelembe és a kivándorlási ügyek ellen a legerélyesebb eljárást követeli. A közigazgatás reformja elé nagy bizalmatlansággal tekint; fél, hogy az a vármegyék autonómiájának sérelmével lesz megoldva, holott ő ezt inkább teljesítendőnek tartja. Apponyi Albert gróf szintén ily irányban szólal fel. Ha a reform alatt praktikus irányba javítást, így pl. a pragmatika létesítését gondolják, nagy örömmel fogadja, de ha nemzeti egységünk és függetlenségünk sérelme előtérül, kénytelen lesz a kiméltelen harcot bejelenteni. Batthyány Tivadar gróf csatlakozik Apponyi gróf felfogásához.

(Nem lesz obstrukció.)

Budapestről jelentik: Most már egészen bizonyos, hogy az indemnitási javaslatnál nem lesz obstrukció. A Justh-párt ugyan szerette volna vagy két hétig elhuzni a vitát, de már a mai ülésen olyan stádiumban volt a tárgyalás, hogy szónokok hiányában a vitát csaknem be kellett rekeszteni. Ha Preszli Elemér az utolsó pillanatban fel nem iratkozik és vele egyidejűleg Pop C. István holnapra szólásra nem jelentkezik, a vitát már ma berekesztik. Ilyen körülmények között a munkapárt arra számít, hogy az indemnitási vitát a jövő hét közepéig befejezik.

(A bankjavaslatok tárgyalása.)

Budapestről jelentik: A képviselőházban most folyó vitának holnap érdekes napja lesz. Fel fog szólni ugyanis Széll Kálmán és a bankjavaslatokat is holnap terjesztik be úgy a magyar, mint az osztrák képviselőházban. A magyar képviselőházban Lukács, a Reichsratban Bilinszky képviseli a javaslatokat. A képviselőház a miniszterelnök nyilatkozata szerint először az indemnitási javaslattal végez, azután fog hozzá a bankjavaslatok tárgyalásához.

(A magyar-szerb titkos egyezmény.)

Bécsből jelentik: Dávid szociáldemokrata képviselő a Magyarországgal létesített szerb titkos egyezmény dolgában interpellálni fog a Reichsratban. Az interpelláló Hieronymi kereskedelmi miniszter beszéde alapján felszólítja az osztrák kormányt, hogy a titkos egyezményt terjessze elő és határozottan jelentse ki, hogy a husdrágaság kérdésében az osztrák kormányban nincs szüksége a magyar kormány hozzájárulására.

EGYESÜLETI ÉLET.

A katolikus kör felolvasó estéje.

(A vallás és a modern ember. — Tolstoj megítélése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 30.

Az aradi autonóm katolikus kör ma délután 5 órakor tartotta második felolvasó estélyét a Liceum nagytermében amely ez alkalomra szufolással megtelt közönséggel.

Az estély első szónoka Monnay Ferenc, a minorita rend tartományi titkára volt. Előadásában azt fejtegette, hogy a katolikus vallás egyáltalán nem áll ellentétben a haladással. Az a modernitás, amely a katolicizmust a fejlődés nevében el akarja vetni, csak eltévelyedés az igaz uttól.

Példákkal bizonyítja, hogy a tudományosság egyáltalán nem ellenkezik a katolicizmussal. A nagy tudósok és feltalálók egész sorzata egyuttal rendkívül vallásos, buzgó katolikus volt. Az egyház pedig soha sem volt ellensége az igaz tudományosságnak és a helyes fejlődésnek. Minden igaz katolikus hívőnek az a kötelessége, hogy a modern eszméáramlatokba iparkodjék belevinni a katolikus szellemet és iparkodjék a modern törekvéseket a katolicizmus tételeivel összhangzásba hozni.

Az estély második beszéd után Kaleczky Vilma Moskovszky E-dar koncertjét játszotta el fejlett technikával, művészi előadásban. Játékáért a közönség elismerő tapsokban részesítette.

Krüger Aladár dr. nagyváradi ügyvéd Tolstojról tartott felolvasást. Szerinte Tolstoj a rosszakaratu izgatókkal szemben az a jóhiszemű apostol, aki az emberiség jólétét tartva szeméi előtt, elszakadt az egyháztól, népboldogító elveiért szembeállott az egész katolikus társadalommal, míg azután élte alkonyán belátva tévedését, kolostorba akart vonulni. Ebben azonban halála megakadályozta. És az eltévelyedett állapotól végzete, hogy még be se gyespedett a sirja, már könyveit, amelyekben a szakadás elveit hirdette, vékony porréteg fedi. Az előadó felolvasása keretében súlyosan vádolta a Tolstojtól különböző rosszhiszemű apostolokat, akik közé a szociálisták, szabadkőművesek és megalkuvó katolikusok mellé odacorozta a liberális (!) sajtó munkásait is.

Kormányintézkedés

a kidobott lakók miatt.

— Háromszáz ember az utcán lakik. —

Távirati tudósítás.

Arad, november 30.

Budapesten a Külsőváci-utcán, a hol a legszegényebb néposztály lakik, van egy hatalmas bérkaszánya, az ugynevezett Hétház. Ebből tegnapelőtt rendőri hatalommal kilakoltatták a lakókat, mert november elseje óta nem fizettek házbért. A kilakoltatott 120 család (háromszáz lélek) a közeli üres telken, az ugynevezett Jancsi moosárban huzódott meg s még most is ott tölti az éjszakát és a nappalt a szabad ég alatt. A pénzügyi bizottság mai ülésén a miniszterelnök egy interpellációra kijelentette, hogy a kormány haladéktalanul megteszi az intézkedéseket a rettenetes állapot megszüntetése iránt.

Mozgalmas élet van a kilakoltatottak nyomortanyáján. Ma este forradalmi gyűlést tartottak sötétben. Nyolc órakor, koromsötétben, bokáig érő pocsolyában, négyezer ember hallgatta az elfoglalt telken megtartott gyűlés első szónokát, Silberstein Dezsőt.

Éles szavakkal kelt ki a szónok a Hétház uszorásai ellen és kegyetlen szavakkal ostorozta az egész rendőrséget, amely szolgálatkészen hordozza a házbéruzócsok uszályát.

— Egyetlenegy rendőri személyt kell kivennünk a megbélyegzett kozákok közül — mondta a szónok — és ez Pausi Emil rendőrfelügyelő, aki tegnap este az Órszobára kísértetett egy brutális közrendőrt, mert nem állotta egyik védtelen munkásasszonyának fejére sugtani a kardjával.

— Éljen Pausi rendőrfelügyelő!

— Éljen Pausi! — zugta a tömeg és percekig tombolt és tüntetett.

Ez volt talán az első eset Magyarországon, hogy a munkásság a szó szoros értelmében ünnepelet egy rendőrtisztet. A szónok kifejtette még, hogy a makacs háztulajdonosokra a tavaszszal fog rájárni a rud, amikor, a jobb idő beálltával, nem kétszázötven, de kétszázötven ezer ember fog a szabadba költözködni és a háziurak mehetnek — koldulni.

Ezután Varga Pál munkás lépett az emelvényre, aki így kezdte beszédét:

— Azt, hogy engem kitétek az utcára, nem sajnálom. Azt sem bánom, hogy hajléktalanná lett a feleségem. Fagyjon meg a tizenkétéves fiam is és ha kell, szenvedjen mártírhálát a nyolc éves leánykám, de miért kívánják a vérért az uszorás háztulajdonosok ennek az ártatlan, héthetes, szegény kis porontynak?

Varga e szavakkal egy kis, alig hathetes pólyásbabát tartott magára a szónoki emelvényre. A hatás leirhatalan volt. Az asszonyok és leányok zokogtak, a férfiak pedig magukból kikelve, tomboltak és ordítottak. Így ért véget a koromsötétségben megtartott forradalmi gyűlés.

Érdekes volt nézni, hogyan pergett le a mai nyomoruságos nap. A 120 család egy intéző-bizottságot választott, amely elintézi a telep lakóinak ügyét.

Kis konyhaasztalnál adja ki az intézőbizottság a rendelkezéseket. Hosszu liszta fekszik előttük, erre írják fel az adakozók neveit, hanem a begyűlt összeg, annak dacára, hogy egyre érkeznek az adományok, nem valami nagy eddig. Mindössze kétszázötven korona. De annál többet kapnak természetben.

Ajánlkozott egy borbélymester, hogy ingyen borotválja meg a férfiakat.

Az intéző-asztalhoz odafurakodott egy alacsony, erzsébetfalvai svábember:

— Három családnak adok májusig ingyen szállást — mondotta. — Mindjárt jöhetnek is, üljenek föl a kocsimra.

És felültetett a kocsijára három családot. Schweizernek hívják, koromsáros és a Külső-Soroksári-ut 6. szám alatt lakik.

— Künn járt még az V. kerületi Izraelita Nőegylet három tagja is. Adományokat hoztak és gondoskodni fognak néhány gyermek ellátásáról.

A tegnapelőtti kilakoltatás ügyét csak kezdete volt egy sorozatos utóáruzásnak. Németh Elemér dr., a háztulajdonos takarékpénztár ügyésze ma künn járt a Hétházban és még harminc lakónak mondott fel. Csak azért, mert szállást adtak a kidobottak gyermekeinek. Erre a sorsra jutott a Váci ut 114. szám alatt lakó Kratkené is, aki négy beteg unokáját fogadta magához. A felmondott lakóknak három napon belül el kell hagyniuk a házat.

Hjjel jelenti fővárosi tudósítónk: A Hétház kilakoltatott szerencsétleneinek ügye ma délután a pénzügyi bizottságban szóba került. Apponyi Albert gróf intézett kérdést a miniszterelnökhöz, szándékozik-e tenni valamit a Hétház kitett lakói érdekében. A fővárosi szegénynek mondja, hogy télviz idején háromszáz ember hajléktalanul marad és a betegségek, a megfagyásnak van kitéve. — A miniszterelnök kijelentette, hogy már jelentést tétetett magának az ügyről és holnap abban a helyzetben lesz, hogy érdemleges választ is adhat.

Egyébiránt a lapoknak a Hétház kitett lakói nyomoráról irt cikkei megtették hatásukat. Ma délután már seregestől érkeztek az adományok. Két apáca is künn járt és Vaszary Kolos hercegprimás megbízásából 2000 korona segélyt nyújtottak át a lakásinségeseknek.

TÖRVENYKEZÉS.

Habár Mihály szabadon.

— Székely Ferenc miniszter rendelete. —

Távirati tudósítás.

Arad, november 30.

Székely Ferenc igazságügyminiszter ma délből elrendelte Habár Mihály szerkesztő szabadonbocsátását. A miniszter Gál Jenő dr. védő kérelmére elrendelte, hogy Habár Mihály büntetésének kitöltését azonnal szakítsa félbe és megsemmisítette az összes eddigi ügyész intézkedéseket. Ezt azzal a megokolással tette a miniszter, hogy Habár Mihály ellen még több sajtópör van folyamatban, ezek elintézésre várnak, már pedig ha Habárt lezárnák, minden védekezést lehetetlenné tesznek.

A miniszter rendelete fél 12 órakor érkezett le az ügyészségre, ahol azonnal iktatták és Sélley főügyész helyettes rögtön intézkedett, hogy a rendeletet azonnal foganatosítsák.

Habár Mihály délből elhagyta az ügyészség fogházát.

Habár Mihály a következőket mondotta:

— Mikor a detektívek bevitték az ügyészségre, az ügyész kijelentette előttem, hogy meg kell keadnem a büntetésemet. Azt feláltam, hogy a miniszter büntetés kitöltését elhalasztó rendeletét husz-huszonöt pere múlva kézbesíteni fogják. . . . Ekkor Eker ügyész közbevágot: „En arról nem tudok semmit!” Mikor az átutalási jegyzőkönyvet írták, Eker ügyész folyton siettetett, átszaladt a jegyzőkönyvvezetőhöz és úgy mondta: „Siessenek, siessenek”,

így történt azután, hogy a miniszter halasztási rendelete késve érkezett, mert lóhalálába dolgoztak azon, hogy engem bezárjanak.

§ A mezőkövesdi petíció. Budapestről jelentik: A Kuria L. választási tanácsa ma befejezte Zichy István gróf mezőkövesdi mandátuma ellen benyújtott petíció tárgyalását s elrendelte a bizonyítást a kérvény által megemlített három abszolút érvénytelenségi okra. A vizsgálat lefolytatásával a Kuria a kaasai ítélőtáblát bista meg.

Tisza István — lapvezér.

— Uj magyar folyóirat. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 30.

Ujév napján füzetes, nagy irodalmi folyóirat lát napvilágot. A címe „Figyelő” a szerkesztő bizottság élén pedig Tisza István gróf áll. A lap felelős szerkesztője Herczeg Ferenc lesz, havonta kétszer jelenik meg 5—7 ivnyi (80—100 oldal) terjedelemben. A lap foglalkozni kíván a közélet összes jelenségeivel úgy a politika, mint a társadalom és közgazdasági tudomány, a szépirodalom és művészet terén. A napi politikát kizárja programjából.

A lap irányára nézve felvilágosítást nyújt a következő felhívás:

„A „Figyelő” a magyar értelmiséghez intézi szavát. Ahhoz az értelmiséghez, amely hivatva van a nemzet vezetésére s mely maga is szóttagoltan, irányt veszve tesped. A „Figyelő” a maga szerény erejével részt venni kíván az egyesítés és szervezés munkájában. A munka oélja az értelmiség szóttagolt töredékének kötelesség teljesítésére kész és jogai megvédésére képes nemzeti társadalomba való egyesítése. A „Figyelő” nem szolgál párt-politikai érdeket, mivel szerkesztői meg vannak róla győződve, hogy a szervezkedés munkájában való részesedés mindannyiunk közös joga és kötelessége. A folyóirat mindenekelőtt megakarja keresni a megakarja jelölni nemzeti kulturánk tisztult magaslatait, a hel testvérjobbót nyújthat egymásnak minden magyar ember. Az osztályérdek ellen sorompóba hívja az országos érdekeket.

A rombolás hóbortjával szemben építő elszántságot, a jelszavak fanatikusai ellen a nemzet józan belátását, a félműveltség hivalkodó áffelvilágosultságával szemben a valódi műveltség éltető erejét, a közömbösek ernyedtsége ellen a magyarság ősi erejét. A magyar társadalom csak úgy teljesítheti feladatait a jövőben, ha a régi időkől örökölt nemzeti tökélet, faji sajátosságait, hagyományait, hajlamait, tehetségeit teljesen beleillesztjük a megváltozott idők kereteibe s alapjává tesszük a magyar művelődést. A „Figyelő” osztály, faji és pártkülönbség nélkül munkára szólítja a művelt magyar férfiakat és nőket, akik tiszteletben tartják nemzetük multját s reménykedve tekintenek annak jövőjébe.”

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— — —	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel-lékállomás)	— — —	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — —	151
Nyomda	— — —	151

IRODALOM ES MUVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Karenin Anna, színmű. B) bérlet.
Péntek: Balkáni hercegnő, operett. Bemutató előadás. C) bérlet.
Szombat: Balkáni hercegnő, operett. A) bérlet.

* Sárga liliom. Budapestről jelentik: Ma este mutatták be a Magyar Színházban Biró Lajos „Sárga liliom” című színművét, melyet lapunk vasárnapi számában ismertettünk részletesen. A darabnak nagy sikere volt. Különösen az első felvonás tetszett, amely után a szerzőt tizenötötör hívták ki és koszorúkkal halmozták el. Az érdeklődés a második felvonás után némileg hanyatlott, de azért a szerzőt ekkor is szívesen ünnepelték.

* A Kölcsey-egyesület harmadik felolvasása december 10 ikén lesz. Most szombaton a Kölcsey egyesület választmánya tart ülést a városházán délután fél 6 órakor. Az irodalmi és könyvtári Mikszáth-díj odaítélésére illetékes bizottság kiküldése is tárgya lesz a választmányi ülésnek. A jövő szombati felolvasás változatos műsorában Tolstojról is lesz előadás. Szende Pál dr. irodalmi előadása későbbre marad, mert mint az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés főtitkára sürgős teendői miatt mostanság nem mehet el Budapestről.

* Az aradi országos fényképiállítás előkészítése. Az aradi fotoklub választmánya legutóbbi ülésén behatóan foglalkozott a második országos fényképiállítás szervezésének kérdéseivel. A választmány örömmel konstataálta, hogy ezideig már csaknem valamennyi fővárosi és vidéki fotoegyesület bejelentette a kiállításon való részvételt. A fővárosi egyesületek köztölték a választmánnyal, hogy az uj képeken kívül azokat a képeket is leküldik a kiállításra, amelyekkel a nemrégiben megtartott nemzetközi fényképiállításban résztvettek. Így már is megállapítható, hogy a második országos fényképiállítás minden tekintetben felül fogja mulni az első országos fényképiállítási sikereit is. A választmány, továbbá Lukácsy Lajos lelkem műbarát indítványára elhatározta, hogy a kiállítás sikerének érdekében társadalmi akciót is indít. E végből a klub felkérte a kiállítás egyik védnökétől K. Lippich Elek miniszteri tanácsost, az ismert nevű amatőr fényképészt, aki készséggel elfogadta a védnökséget. A miniszteri tanácsos a klubnak küldött levelében kifejtette, hogy azért enged készséggel a felszólításnak, mert meg van győződve a második országos fényképiállítás kulturális jelentőségéről. A többi védnöki tiszt-ségekre a klub Aradváros notabilitásait kéri fel. A kiállítás megnyitásának idejét a választmány 1911. április 30 ikában állapította meg.

* Burmester hangversenye. Burmester Villy hangversenye december 4 ikén lesz a Fehér Kereszt szálló nagytermében. Az érdeklődés a hangverseny iránt oly nagy, hogy a jegyek már csaknem mind elkelttek. Még korlátolt számban kaphatók Weisz Leó hangversenyirodájában.

— Uj képiállítás Aradon. Nagy Zsiga országos híri festőművész Aradra érkezett és hozzáfogott tárlatának rendezéséhez, a mely már a közeli napokban megnyílik Weisz Leó szalonjában.

* Aida. Verdi klasszikus operájának, az Aida-nak reprise lesz a színház legközelebbi érdekessége. Az opera a jövő héten kerül színre.

* Balkán hercegnő. A színház személyzete most készülődik Rubens Pál nagyszerű operettjének, a Balkán hercegnő nek pénteki premiérjére. A darabot, amelyhez teljesen új díszletek és jelmezek készültek, Polgár Sándor rendezi. A főszereplők a következők: Sz. Rontay Boriska, Dióssy Nusi, Zalay Margit, Benkőné, Beregi, Huszár, Polgár, Várnay.

* Komikus, mint sugó. Gyöngyi Izsó, a ki-tünő és népszerű komikus, végleg megvált siker-reinek forró talajától: a színpadtól. Bár még maga is fiatal és java erejében levő művész, átadta helyét a még nála is fiatalabb tehetségeknek. De nem vonult végleg nyugalomba, hanem elszereződött az Operához sngónak. Gyöngyi uj állásában is már közszeretnek örvend. Harmincéves színészi multja alatt ugyanis megtanulta azt, hogy a színészek legnagyobb jöltevéje a sugó. Sug is olyan bensőséggel, hogy az Operaház énekesei odavannak az elragadtatástól.

— Bolond, aki ezután szerepet tanul, — mondják boldogan. — Mire való ez a fölösleges fáradság?

De Gyöngyi melankólikusan hártja el a bök-kokat.

— Higyjétek el, jobban szeretnék én játszani, mint sugni! Bár Anthes vagy Burrián sugná föl nekem a Goldstein Számit...

És megszokott szerénységével folytatja:

— Hiába, már én is megöregedtem. Annyi a jó, fiatal színész, hogy ugy látszik nincs rám többé szükség. Még a vidéken is csupa Novelli és Zaccone nyüzsg.

Gyöngyi Izsó már kisugta a György barát elő-adásait, még pedig teljes sikerrel. Csak éppen hogy meg nem tapsolták. Különben háromezerhatszáz korona évi fizetése van, ami nem sok. De a mindennapi alsóskára mégis elegendő ...

* Kérelem a bérlőkhöz. Tisztelettel falkérem a m. t. bérlőközönséget, hogy a bérletár II ik részletét, amely december hó 1-én esedékes, a pénztári órák alatt a pénztárba befizasse. Teljes tisztelettel Gonda László pénztáros.

* Az Apolló színház megnyitása. Aradváros utcai hirdető oszlopain, nemkülönben a kávéházakban, vendéglőkben, üzletekben egy hatalmas és izlésees plakát van kifüggesztve, a melyet a közönség csapatokba verődve mohó érdeklődéssel olvas. A plakát az Andrassy-téren, az uj Lloyd palotában szenzáció számba menő Apolló színház megnyitására hívja fel a közönség figyelmét. Est a plakátot olvasóink tájékoztatására itt közöljük. Uj mozgófénykép színház. December elején nyílik meg az Andrassy-téri uj Lloyd épületben (Almay-palota) az Apolló színház. Elegáns berendezés. Első-rendü képek. Pontos műsor. Előadások: Hét-köznapokon d. u. fél hat órától 10 óráig. Vasár- és ünnepnapokon délután fél háromtól kezdve. — Az előadásokra bármikor lehet be-menni. Helyárak: I. rendü páholy 5 kor. II. rendü páholy 4 kor. Páholy-ülés 1 kor. Zárt-szék 1 kor. I. hely 80 fillér. II. hely 60 fillér. III. hely 40 fillér. IV. hely 20 fillér. — Az előadásokon katonazene játszik. — Rubatár. — Buffet. A színház megnyitása iránt óriási az érdeklődés.

* A serleg. A fantasztikus mesevilág egyik bűbajos regéje játszódik le az Uránia csodákat produkáló vásznán. Egy öreg király előtt megjelenik a jótékony tündér, aki, hogy még hosszabb öregséget biztosítson a királynak, egy életelixirrel teli aranyserleget ad a királynak. Az agg király végrendeletkezik és a serleget is fiára testálja. A tündér egyszer csak megjelenik a király előtt és maga után esalogatja az aggastyánt, aki vakon követi a fantomot. A csalóka tündér a habok közö esalja a királyt, aki aztán eltűnik a vizekben. Szébb kiállítású képet a legragyogóbb fantázia sem képzelhet el, mint amilyent ez a fenomenális mozgófény-kép nyújt a szemlélőnek. Itt említjük meg, hogy a Leánykereskedelem című páratlan hatású képet még csütörtökön és aztán két napi megszakítással, vasárnap mutatja be az Uránia színház.

HIREK.

Esküvő — rendőrcsapattal.

Távirati tudósítás.

Arad, november 30.

Fényes esküvő volt kedden délelőtt a szegedi anyakönyvi hivatalban. A rendkívüli fényt csinos egyenruhás rendőrök kölcsönözték. Mert annyi rendőrt együtt, egy helyen, legföljebb utcai tüntetésnél lehet csak látni, mint ahány ennél az esküvőnél teljesített szolgálatot. Egy budapesti mézárasmester esküvőre örök hűséget egy szép szegedi leánynak rendőri segítség mellett. Az ügynek ezek az előzményei:

N. budapesti mézárasmester hét évig ígért házasságot egy hölgynek. Az ígért beváltásig is közös háztartást vezettek. A múlt csütörtökön a mézárás elbucsnzott az asszonytól azzal, hogy Szegedre jön egy pár napra, de nemsokára hazatárazik. Itt aztán eljegyezte egy nemrég elhunyt idevaló iparos csinos leányát. Az eljegyzésről értesítőt a keddre kitűzött esküvőre meghívót természetesen nem küldött az elhagyott budapesti asszonynak.

Ámde az asszony eljött az ő értesítése és meghívása nélkül is, mert valószínűleg más vállalta magára szívességül a meghívó kedves kötelességét. Megérkezett a hölgy az esküvőre kitűzött időben. Erről viszont a mézárasmestert értesítették. Megijedt a fiatal ember, hogy itt veszedelem történhetik és rögtön a rendőrséghez fordult segítségért.

A rendőrség elzékenységből mozgósított egy egész hadsereget. Amikor a násznép a városi bérházhoz ért, pontosan ugyanakkor megérkezett az elhagyott nő is. Nem maradt némán. Oh, nem! Kibált a közel akart férkőzni a vőlegényhez. De a rendőrök nem engedték. Rendőr állt a vőlegény, a menyasszony és a násznép minden tagja mellé. A vőlegénynek és a menyasszonynak nagyobb megtisztetésül két-két rendőr is jutott, jobbfelől, meg balfelől. Az elhagyott asszony az esküvő alatt sem maradt persze esőndben. Amikor aztán a szertartás — a szokottnál jóval gyorsabb tempóban — véget ért, a nászmenet rendőri asszisztenciával ült kocsiira. A vőlegény és a menyasszony mellé a kocsiiba is jutott két rendőr, de kocsiikon rendőrök követték az egész nászkíséretet is.

Az elhagyott nő sem maradt vesztog. Szintén kocsiira ült a kiadta a kocsiának a kemény parancsot:

— Utánuk!

Igy hajtattott egész a lakodalmas házig. A menyasszonynak, úgy látszik, ez volt csak a bosszúja, mert aligha akart merényletet elkövetni, mint ahogy a vőlegény gondolta.

— Időjárás. Az aradi meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 1-én az időjárás: enyhébb, nyugaton sok helyütt csapadék.

— A megtámadott városatyaválasztás. Hönig Ottó iparos egy aradi lapban felelősséget tett közre, amelyet legközelebb be fog adni a II. kerületi városatyaválasztás ellen. E felelősségekben szabálytalansággal vádolja meg a választási elnököt, Reicher Károly városi főügyészt, aki — szerinte — egy szavazatot önhatalmúlag megsemmisített, s ezzel a választás eredményét talán megváltoztatta. Erre a vádaskodásra Reicher Károly főügyész a következőket mondotta előttünk:

— A vád valótlan, nem egyéb rosszakaratú ráfogásnál. Határozottan kijelentem, hogy a választást teljesen szabályszerűen, a törvénynek megfelelőleg vezettem. — [Bizonyíthatják ezt a bizalmi férfiak is, akik a választás érvényessége ellen nem emeltek kifogást s azt szabályszerűen folytatottnak jelentették ki. Az említett esetre

vonatkozólag csupán annyi a megjegyzésem, hogy tényleg 759 szavazatot számláltunk össze, ezek közül azonban egy nem volt szavazócédula. Ez a papírcsúsz valami felhívásféle volt, amelyen nevet egyáltalában nem találtunk. Ezt nemcsak én, de a bizalmiférfiak és a teremben levő közönség is konstatálhatta, mert én azt a bizonyos papírlapot megmutattam nekik. Ebből is látható, hogy szó sincs arról, mintha én egy szavazólapot semmisítettem volna meg.

— A kultuszminisztérium új államtitkára. Budapestről jelentik: A hivatalos lap holnapi száma közli, hogy a király Balogh Jenő dr. egyetemi tanárt a vallás- és közoktatásügyi minisztérium államtitkárává nevezte ki.

— Kamarai jelöltek. Az aradi kereskedelmi és iparkamara kereskedelmi osztálya belső javának választása ügyében az aradi kereskedelmi élet vezetőinek bevonásával tegnap értekezletet tartottak, amely a jelöléseket a következőképp ejtette meg: Adler Andor, Andrányi Károly báró, Assael József, Cukor László, Deutsch I. Mór, Domány József, Éles Ármin, Funkelstein József, Glück Dezső, Goldschmidt Sándor, Hegyi Albert, Heinrich Sándor, Knéfi Lajos, Kohn S. N., Maresch Gyula, Magyar Ferenc, Oravetz Miklós, Ottenberg Tivadar, Steiner Ferenc, Tedeschi Viktor, Tenner József, Ungár Ármin, Wadowszky Gasztáv.

— Nagybirtokosok vármegyéje. Nagybecskerekéről jelentik: Torontálvármegyében laknak tudvalevőleg a leggazdagabb nagybirtokosok. A vármegye törvényhatósága most állapította meg a legtöbb adó: fizető bizottsági tagjainak jövő évi névjegyzékét, melyből kitűnik, hogy 16 olyan nagybirtokos van Torontálban a ki 10,000 koronán felül fizet adót. Az adófizetők élén Csekonics Endre gróf zombolyai nagybirtokos áll, a ki 149 088 koro a adót fizet. Utána következnek Harnoncourt Félix gróf 83,902 K, Karátsonyi Jenő gróf 55 486 K, Batthyány László gróf 41,038 K, Csavossy Gyula báró 26 112 K, Dungserszky László 22,468 K, Wampfen Simon gróf 19,515 K, Daniel Erő báró 19,353 K, Gerliczy Ferenc báró 17,792 K, Lederer Artur 16,996 K, Nákó Sándor gróf 16,474 K, Karátsonyi Andor gróf 15 555 K, Böhm Mihály 13,497 K, Nikolics Fedor báró 10,690 K, József főherceg 10,114 K. Ezután következik husz olyan adófizető, a ki 5—10,000 korona adót fizet, 217-en pedig 1000—5000 korona adót fizetnek. A legkevesebb adót fizető virilista 917 koronával szerepel a jegyzékben.

— Harc Lipót király hagyatéka körül. Brüsszelből jelentik: Az elhunyt Lipót király hagyatéka dolgában feltűnést kelt, hogy eddig az örökségre nézve semmi intézkedés nem történt s hogy a végrendeletet minden oldalról per fenyegeti. Most még Lujza hercegnő gyermekei is azzal a tervvel foglalkoznak, hogy fenyegetett örökségük védelmére kelnek. Ernő Günther schleswig-holsteini herceg, a német császárné testvére ugyanis a felesége érdekében akar pereskedni. Kéburg Lipót herceg, Lujza hercegnő fia, a ki a közös hadsereg hadnagy-, szintén perelni szándékozik. Klementina hercegnő, Napoleon Viktor herceg felesége csak azzal a feltétellel fogadta el a négymillió végkielégítést, ha többi testvére sem kap többet.

— Nagy sikkasztás a német birodalmi banknál. Berlinből jelentik: A német birodalmi banknál nagyobb sikkasztásnak jöttek a nyomára. Két pénzáros összejátszott és több mint 100,000 márkával károsították meg a bankot. A sikkasztók megszöktek.

— Az új vásártér rendezése. A vashidak elkészülteivel a földművelésügyi miniszter megtízásából Kellner Gyula főállatorvos ismét sürgeti a vásártér áthelyezését és egyúttal minden egy előterjesztésében elmondja, hogy milyen berendezésűnek kell lennie az új piacnak. Sarlot Domokos rendőrfőkapitány is készítetett egy berendezési tervezetet, amelyet a tanács kiadott a főállatorvosnak véleményezés céljából, de ez nem találta megfelelőnek. A technikai berendezés okozta több költségem kívül még más kiadásokra is előkészíti a tanácsot. Azt ajánlja ugyanis, hogy még három állatorvosi állást szervezzen a törvényhatóság, mert a vásártér berendezésénél fogva a jelenleg működő két orvos nem láthatja el a szolgálatot. A tanács azonban egyáltalában nem tekiuti oly sürgősnek a dolgot, mint azt a miniszter gondolja. Figyelembe veszi ugyanis a mostani vásártér körül élő kereskedők és iparosok óhaját és az áthelyezést majd csak hosszú idő múlva hajtja végre.

— Tolstoj halálának oka. Pétervárról jelentik: Tolstoj gróf legidősebb fia a Novoje Vremja szerkesztőségéhez levelet intézett, amelyben azt mondja, okiratokkal tudja bizonyítani, hogy atyja halálának okozója Csertkov orosz író volt. Csertkov rendkívül végzetes befolyást gyakorolt apjára, s ő volt az oka annak is, hogy családjával összeveszett. Csertkov ellensége volt atyjának s nélküle még évekig élhetett volna.

— Házasság. Fleiner Jenő Budapestről december hó 11-én tartja egybekelési ünnepét. Aradon Könyök-utca 5. szám alatt Simon Irénkével, azvegy Simon Károlyné kedves leányával.

— Szápáry Pál állapota. Bécsből jelentik: Norden dr. tanár, a Cottage-szaratórium főorvosa a következőket telefonálta Szápáry Pál gróf állapotáról: A gróf pompás szervezete kitűnően viseli a betegséget. Most már sokkal jobban van, itt ül a háiban és vidáman szivarozik. A legnagyobb csapás ráérve az, hogy raponkint legföljebb csak két szivart szívhat, pedig nagyon erős dohányos. Sőt többet mondok, a gróf már annyira jól van, hogy ma elhagyja a szanatóriumot. Visszaköltözik a Bristol-szállodába s ott várja be családját, amelyre néhány hétre tengeri fürdőre utazik. Valószínű, hogy a sós levegő, az állandó orvosi kezelés és rendszeres életmód folytatása következtében jobb karjának bennulása is javulni fog.

— Az aradi nemzeti munkapárt elnöksége felkéri mindazokat, akik a Nemzeti Munkapárt Aradi Kérésbe való belépésüket addig be nem jelentették, hogy ebből elhatározásukat a kitűzött nyilatkozatnak aláírása és beküldése által közöljék. Amennyiben a nyilatkozat elhaladott, a belépés a kér helyiségében (régii Lloyd) kitett íve esküszökhöz, esetleg postán, levelezőlapján is jelezhető.

— Iskolás leányok fosztogatója. A rendőrséghez az utóbbi időben sürűn érkeztek panaszok szülők részéről amiatt, hogy iskolából hazatérő gyermekeik kabátkaikat, sálját vagy egyéb ruhaneműjét egy cselédleány erőszakkal leveti és elviszi. A rendőrség napokon át figyeltette az iskolák környékét és ma sikerült a tolvaj cselédet kézrekeríteni. Reisz Zsófia 19 éves lippai illetőségű cseléd fosztogatta az elemi iskolás gyermekeket az utcán, levettette tőlük felső ruhájukat és ezután a fázó és dőrdögő gyermeket szabadjára hagyta. A tolvaj cseléd lakásán egész sereg kabátka és más ruhadarabokat találtak. Letartóztatták.

— Kereskedők otthona. A belügyminiszter ma érkezett leiratával hozzájárult a kereskedők otthona részére történt telekajándékosáshoz.

— Pályamunkák kiállítása. Az aradi könyvnyomdászok szakegyesülete 1911. évi január hó 1. én rendezendő hangversennyel egybekötött tánevigalmára, a meghívók szedésére pályázatot hirdetett, melynek eredményeként hét meghívó szedése érkezett be. Azon meghívókat, melyeket több aradi nyomda cég szedői küldtek be, a Szakegyesület kiállította és megtekinthető a Reinhart-cég butorkereskedésének kirakáiban.

— Pálmay Ilka üldözője. Még a bécsi lapokba is eljutott annak hirtelensége, hogy Pálmay Ilka kénytelen volt a rendőrség oltalmához fordulni egy üldözője ellen. Minthogy sok ellentmondás volt az eset szellettetésében, — írja fővárosi tudósítónk — fölkerestem a bájos divát, hogy tőle halljam a részleteket Pálmay Ilka Budán lakik, a Főutból kiágazó Pébánia utca 4. számú ház félemeletén. Egészen új utca, modern, fényes bérpalota. Ha a házszámot elfelejtettem volna, utbaigazitott volna a kapu két oldalán, egy nagyon ügyes fotografus kirakata, melynek parádés képei gróf Kinskyné Pálmay Ilka kitűnő portrait-ja. Elegáns szalonjában fogadott és szívesen adott felvilágosítást:

— Még Szombathelyen kezdődött a dolog. Nádaszy társulatánál vendégszerepeltem. A színház minden fellépésemre megtelt és a közönség nagyon kedves volt. Ezért még sohse haragudtam. De amikor egy uriember szokatlan hővel kezdte elragadtatását kifejezni, megijedtem. Verseket írt hozzám, szerelmével ostromolt. Nagyon örültem, hogy vége szakadt a szombathelyi vendégszerelésnek és haza jöttem. De azért nem szabadultam meg az üldözőimtől: egy szép napon besongotott a lakásom. Elutestítottam. Egyszer, négyszer, tízszer. Eleinte könnyörgött, majd fenyegetni kezdett. A többiek közt azt mondta, hogy amikor Kolozsvárt lépek föl, ő is odautazik, hogy ott — öngyilkossá legyen. Na, hát ezt már megcsokaltam. Értesítettem a rendőrséget és elfogták a szegényt.

— Adomány. Györfy Ernő fogadásból kifolyólag nyert 20 koronát küldött hozzánk az ingyen-kenyér céljaira. A jótékony adományt rendeltetési helyére juttatjuk.

— Születések és halálozások. Az aradi anyakönyvi hivatalban november hó 30. án a következő születéseket és halálozásokat jelentették be: Született: Josa Sándor fekezőnek Iona nevű leánya. Dázi Mihály máv. kalauznak Iona nevű leánya. Kiska László kötélverőnek Julianna nevű leánya. Meghalt: Barna János 47 éves máv. fűtő. Vida Vilmosné 60 éves magánzónő. Drencsán Dömötör 40 éves napszámos. Csete Julianna 12 hónapos leány.

— Nem frázis, valóság! Drágaköves aranyékszereket, örökszép karácsonyi ajándéktárgyakat feltűnően mérsékelt árban adok. Készíték ékszereket művészi kivitelben, lelkiismeretesen, olcsó árban. Waldmann J. ékszerész, Szabadság-tér 14. (Fiume-kávéház mellett.) 4359

— Szabadság-téri tündérhelyiség. A mai napon nyílik meg, az a szemképráztatóan varázslatos karácsonyi-tárlat, melyet Fischer Simon Nagyaruháza rendez, a Szabadság-téren. De már tegnap és tegnapelőtt is, számos kíváncsi fordult meg az áruház ünnepeles színezett helyiségében és mindenkit ámulatba ejtett úgy a pazar belső berendezés, mint a kirakatok nagyszerű pompája. Való tény, hogy ezuttal Fischer Simon Nagyaruháza való-ággal teltelt önmagán, mert meg sohasem láttuk ott az újdonságok annyi tömegét, mint az idén. Az aruház büszke önértékeléssel láthatja vendégül Arad város és a környék vásárló közönségét. 4378

— Új táncanfolyam. Tisztelettel értesítem a mélyen tisztelt szülőket és a táncokvetelő ifjúságot, hogy táncintézetem ezidei második táncanfolyamát f. évi december hó 14. én kezdem, melyre beiratkozásokat 1-étől kezdve elfogadok az ipartestület dísztermében, a tanórák alatt, vagy lakásomon Bercsényi Miklós-utca 18. sz. a. Tanórák kereskedők részére hétfőn és szerdán, iparosok részére kedden és pénteken. Szíves pártfogást kér továbbra is mély tisztelettel Deutsch Sándor okleveles táncintéző. 4307

— A 40-ik c. kir. államsorsjátéknak húzását, mely polgári jótékonycélokra rendeztetik, már december hó 15. én tartják meg. Ezen népszerű sorsjáték tervezete eadén nagyon szép esélyeket nyújt, tartalmaz 20738 nyereményt 620000 koroná összegben, ezek között egy 200000 koronás főnyeremény, továbbá nyeremények 50000, 30000, 20000 s.b. koronával, melyek mind készpénzben fizettetnek ki. Sorsjegyek a 4 koronával dohánytőzsedekben, váltóüzletekben stb. kaphatók.

— Cocus lábtörők, cocus szőnyeg, fürdő gyékény, parquet kefe és fényező gép, kefe-seprűk, szőnyeg seprűgép, parquet fénymazak és más tisztítószerék, porolók, szesz, bor, must, szoba és fürdő hőmérők, látszóvegek és női bőr és selyem táskák legnagyobb raktára Hegedűs Gyula üzletében Aradon, Andrassy-tér 15. Telefon 506. szám. 1761

— A hö'gyközönség bec és figyelmébe ajánlom teljesen új árukkal felszerelt áruraktáramat női és férfi-divatáru cikkekben, valamint szőnyeg nagyraktáramat. Elvém, mint kezdő egyén: nagy forgalom, kevés haszon. Megemlítem még, hogy elvállalok minden kivitelű női-ruhák elkészítését izlésesen és pontosan. Kiváló tisztelettel Német István, Arad, Andrassy tér 20. 4241

— Francia nők legbiztosabb köztetésére — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér. Vojtek és Weisannál. 279

A kiváló bór- és lítiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

• Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST Salgó-Lápócai Salvator-forrás-vállalat, Budapest, Rudolfsrak. 8.

TARKASÁGOK.

(A paraszt Pesten.) A minap egy paraszt deputáció tisztelettel Budapestre az egyik államtitkárnál, aki annak a jó magyar kerületnek a követe. Az államtitkár gavallérosan megvendégelte választóit: elegáns, drága bankettet adott nekik.

Az államtitkár képviselő elfoglalja az asztalt, a választól rang szerint letelepednek, az asztal végén helyet foglal egy polgár, nyakában vázontarisznya, kezében ostor, melyet Budapestre vett. A pincér váltig biztatja, hogy tegye le az ostrom, anélkül könnyebben ehetik.

— Nem teszem én le. Hadd tudják meg Budapestben is, hogy én is ló arté gazda vagyok.

Vigan ment minden, izlett a rangos ebéd. Nem egy gazdának meg kellett eresztani a nadrágszíjat. Csak az imént említett polgárral történt egy kis hiba; a pincér tréfából nem adott neki [kést és villát, csak kanalat. Azért nem volt nagy baj, a polgár kézzel, biosakkal meggyőzködött az ebéddel; csak mikor a fekete kávé hozták, tört ki éktelen haraggal. Szidta a pincért, hogy neki nincs villája. Panaszra is ment az államtitkárhoz a villa irányában.

— Minek barátom most már a villa?

— Minek, nagyságos uram? Hát a fekete kávéval mivel keverjem meg?

(Csányi, az operatőr.) Csányi Mátásnak, az aradi színház kiváló karmesterének Péter abbé című operája nemcsak erkölcsi, hanem anyagi sikert is jelentett. A boldog karmester ma érdeklődött Szendrey Mihály szinigazgatónál, hogy mit jövedelmezett az operája?

— Pár száz koronája lesz a két előadásból — mondta a direktor.

— Kérek rá előleget, vagy legjobb lesz, ha az egészséget most adja ki direktor ur, — mondta Csányi.

— Azt nem lehet fiam, — felelte Szendrey. — Ma nincs egy vasam se, de holnap, holnapján megkapod az egészséget.

— Nincs pénze? — kérdezte Csányi és a direktornak az íróasztalon heverő tömött bőrcsomó nyére pillantott.

— Nincs.

Ebben a pillanatban a karmester elhústa a szép bőrcsomót és kivett belőle két száz koronát.

— Segitség, tolvaj, — kiáltotta Szendrey, amikor a tréfát fölfedezte.

A kiáltásra belépett Kulcsár Lajos gunda, aki ijedt arccal kérdezte:

— Mi történt itt? Csak nincs valami komoly baj?

— Nincs, — felelte Szendrey szomorúan. — csak ez a betyár egy kicsit — megoperált.

SPORT.

+ Sporttelep a Maros balpartján. Ismertettük és méltattuk azt a nagyszabású tervet, melyet Fábry Sándor dr., az Acsev. elnökgazdátója az aradi sportélet fejlesztése érdekében az elnöklése alatt álló Maros evezős egyesület általános tetszés mellett elfogadásra ajánlott. A Maros balpartján életre kelő sporttelephez szükséges telek megszerzése céljából az egyesület most a városhoz fordult. A tanácsnál a nagy koncepciójú eszme meleg pártolásra talált és Lócs Rezső gazdasági tanácsos december 23-ikára egy vegyes bizottságot hív össze, amelyben a hadtestparancsnok képviselője is helyet foglal. A kért telek átengedése első bizonyára egyik hivatali tényező sem fog nehézséget emelni és a város lehetővé teszi a rogtan egyesület támogatására méltó terveinek megvalósítását.

TANÜGY.

(—) A polgári iskolai tanárok küldöttsége. Budapestről jelentik: Lukács László pénzügyminiszter ma délután fogadta a polgári iskolai tanárok egyesületének házsi tagu küldöttségét. A küldöttség szónoka, Sággy Gyula képviselő memorandumot nyújtott át a miniszternek és kérte, hogy a polgári iskolai tanárok státuszrendszere legalább három év alatt történjen meg. Lukács kijelentette, hogy érdemben nem nyilatkozhatik, de oda fog hatni, hogy a kérdés a legrövidebb idő alatt, mindenesetre öt éven belül megoldassék.

(—) Beszüntetett tanítás. Ujaradon a vörheny és difteritisz járványszerű fellépése miatt az összes iskolákban beszüntették a tanítást.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Vidéki könyvkereskedők szervezkedése.

— A könyv-vigécek ellen. —

Arad, november 30.

A vidéki papírkereskedők Budapestre, az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés nagytermében országos értekezletet tartottak. A kongresszuson és az ezt megelőző tanácskozáson különösen sokat foglalkoztak a megrendelések gyűjtéséről szóló törvény hiányairól és hibáiról, amelyek a vidéki könyv- és papírkereskedőknek érzékeny károkat okoznak. A mikor ezt az egyébként jó intencióval hozott törvényt megalkották, hatalmasan érvényesült néhány nagyobb nyomdai kiadói és részletüzleti vállalat számottevő befolyása olyan irányban, hogy a nyomdai, irodaberendezési és könyv részletfizetési szakmát kivonták a törvény rendelkezése alól, holott éppen a szakmák összekapcsolása volt leginkább azok, amelyek a törvény megalkotására az impulzust adták.

A megrendelések gyűjtéséről szóló törvény megalkotása után a helyzet a könyv- és papirszakmában a legvégsőig rosszabbodott. A törvény életbeléptetése után sok lett az állás nélküli utazók száma s azok most tömegesen fordultak a könyv és nyomtatvány szakma felé. Ha addig is terhes és kellemetlen volt — különösen a könyvvigécek — rettenetes zaklatás, azután már ugyyszólván elviselhetlenné lett. A legkülönbözőbb módokat alkalmazzák, hogy a jóhiszemű közönséget begrasezzák. A leggyakrabban alkalmazott fogásuk, hogy azt hitetik el mindenkivel, hogy ez és az a sorozatos 2-300 koronás munka bizonyos százalékát ilyen, meg olyan jótékony célra fordítják.

Igy például a mikor az Eötvös Károly munkái jutottak a részletpiacra, azzal a módszerrel állottak elő, (főképpen izr. vallásu polgárokat keresvén fel) hogy a sorozatot csak azért adta ki a kiadó, hogy finom, tapintatos módot találjon arra, hogy Eötvös Károly tisztaeszleli buzgó szereplését meghálálja.)

Megvette ezt a sorozatot akkor igen sok olyan falusi zsidó is, ki életében még egy magyar betűt sem olvasott. Mások meg újságíróknak adják ki magukat. Azonkívül pedig a szokos üzletszerzési módjuttal hatalmasan hozzájárulnak a közviszonyok megnyomorításához a főképpen a hivatalnoki kart, mely amenny is nehéz anyagi gondokkal küzd, érinti súlyosan a vigécek ilyen működése. Aradon például a legutóbbi napokban egy „báró” jár a sorra a vasuti és egyéb hivatalnokokat, akiket egy hatvan koronás, meglehetősen kis értékű munka megrendelésébe ugratott be.

Ezeket a panaszokat tárgyalta a vidéki könyv- és papirkereskedők kongressusa. A mozgalom nem marad eredménytelen, a menyiben — a mint értesülünk — a nemskóra megalkotandó részletüzleteke szabályozó törvény keretén belül a megrendelések gyűjtéséről szóló törvényt is alapos revízió alá veszik.

A kongresszuson Pósa Endre (Veszprém) a közszállítások decentralizálásáról, Márványi Arthur (Marosvásárhely) a posta- és táviróhivatalok papiros- és írószerszükségletének központi beszerzése ellen, Kerpel István (Arad) a megrendelések gyűjtéséről szóló törvény némely rendelkezésének megváltoztatásáról, Mayr Alajos (Ujrad) a tanítóknak és iskolai alkalmazotknak a taniszerekkel való üzérkedéséről tartottak előadást, amelyet megfelelő indítványokkal kísérték. Az elhangzott indítványokra vonatkozólag a nagygyűlés többek hozzászólása után kimondotta, hogy a szakma sérelmét memorandumba foglalva, mostre küldöttség útján nyújtja át Heronymi Károly kereskedelmi és Zehy János gróf vállas- és közoktatásügyi miniszternek.

— Az állattenyésztés fejlesztése. A földmivvelésügyi miniszter a honi állattenyésztés fokozatos fejlesztésével az azzal kapcsolatban levő tejjgazdaságot is fokozottabb mértékben kívánja előmozdítani. E célból elrendeli, hogy a kerületi gazdasági felügyelőségeknel alkalmazott tisztviselők a tejjgazdaságban megfelelően kiképzettessenek, s kötelesek a tejjgazdaság fejlesztésével kapcsolatos összes ügyekben az érdeklődőknek felvilágosítást adni.

Miért gyönyörű a pesti nő?

Mert az arcbőre rózsás, üde, frisz, finom, hamvas és diszkrétén matt. Ilyenné teszi a Yes Porcellánpouder. Minden királynő, minden nagy színésznő azt használja, mert: minden pouder közül egyedül csak az Amerikai Yes Porcellánpouder ártalmatlan, ezt a hítes vegyész bizonyítja és mert széplítő hatása biztos, millió esetben kipróbált. 1915

A Porcellánpouder csak „Yes” felírással valódi. Kapható az egész világban mindenütt. Az Amerikai Porcellánpouder R. T. magyarországi főraktára: Budapest, IV. Kecskeméti-úton 8., VIII. Rákóczi-ut 9. Árak: 5 — 3. — korona.

Budapesti aru- és értéktőzsse.

Távirati tudósítás.

Budapest november 30

Amerika 1/8-al olcsóbb. Kínálat korlátozt, vételkevé gyenge, 10 ezer mm. 5 fillérrel olcsóbb.

Arak 50 kilóáros számtva:

	Dél	2 óra
	árak	árak
Buza 1911. Áprilisra	10 95 — 10 96	10 94 — 10 95
— 1911. májusra	10 91 — 10 92	10 89 — 11 89
Buza 1911. októberre	1. 64 — 1. 65	10 65 — 10 66
Rozs 1911. áprilisra	7 81 — 7 82	7 82 — 7 83
Rozs 1911. októberre	7 67 — 7 68	7 65 — 7 66
Tengeri 1911. májusra	5 58 — 5 59	5 59 — 5 60
Zab 1911. áprilisra	8 34 — 8 35	8 34 — 8 35

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Nov. 30 —

Magyar aranyjárdék 4%	111 40
Magyar koronajárdék 4%	91 95
Magyar koronajárdék 3 1/2%	81 —
Magy. földteherm. kötvény 4%	92 60
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	94. —
Magyar nyerebménysorsjegy kölcsön	222. —
Tiszaszab. és szegedi sorajegy kölcsön	155. —
Osztrák járadék papírban	93. —
Osztrák járadék esztibe	96 75
Osztrák járadék aranyban	115 50
Osztrák koronajárdék 4%	93 10
1800. évi osztrák államsorsajegy	168. —
Osztrák-magyar bankrészvény	18 80
Magyar hitelbank-részvény	858 75
Osztrák hitelintézeti részvény	648 75
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	752. —
20 frankos arany (Napoleonkor)	19 06
Német birodalmi márka	117 55
London vista	240 57 1/2
Páris vista	95 15
20 márkás arany	28 51

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

106. Arad. Ha megkéri Keszler Edét, az Aradi Nemzeti Színház tagját, akkor átolvassa. K. Nem alkalmas. Bibic. Nincs tehetség nélkül az, aki írta. Ez a vers azonban nem közölhető.

Felölös szerkesztő:
BOLGÁR LAJOS

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1910. évi december hó 1-én:

B bérlet.

B bérlet.

Karenin Anna.

Drama 4 felvonásban 1 változással. Tolstoj regénye után írta: Guirand, fordította: Góth Sándor. Rendező: Keszler Ede.

SZEMÉLYEK:

Karenin Iván	Keszler E.	A hercegnő	Föllinuszé E.
Oblonszky	Csah Ferenc.	Nordstone	Zalay Margit.
Karenin Anna	Kápolnay J.	Nasztja	Benkóné
Wronszky	Beregi S.	Sz notoffné	H. Fekete A.
Cherbatzky	Varnay Jenő.	Levin	Vass Jenő.
Sterpuhovichy	Dellé Laj s.	Makholin	Huszár K.
Kitty	Vendrey V.	Solnicseff	Heltai Jenő.
Dolly	Harmath J.	A tábornok	Ladislav J.
Miagkaja	Novák Irén	Szomatoff	Kúcsár L.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URANIA

mezőfénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. dec 1-én, csütörtök:

1. Tanulmányos vadászkalandok. Humoros. — 2. A lekötött vonat. Humoros. — 3. A serleg. Dráma. — 4. A csörgőkigyó. Humoros. — 5. A briensi tó. Lá ványos. — 6. A feltékeny fogorvos. Humoros. — 7. Leányvásár. Dráma.

Előadások d. u. 5 órától kezdve.

Helyárak: I-ös hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fill.

As előadásra bármikor be lehet menni.

As előadások alatt a ca. és kir. 33. gyalogred szezars. játszik. — Csulvárszda.

NYILTTER.

Vendégeimnek és pártfogóimnak, kik kávéházamat jóakarattal támogatják, ezuton mondok hálás köszönetet most, amikor az aradi üzletemtől megváltam s Eleken a községi nagyvendéglőt átvettem. Amikor volt vendégeimtől elbucszom, arra kérem az eleki közönséget, hogy szives támogatásában részesítsen. Igyekezni fogok erre rászolgálni.

Kiváló tisztelettel.

Kaiser Lipót.

SZULTÁN FORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya. Bőr- és dús lithion-tartalmú ásványvíz.

Kiváló vegyösszetételek következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, valamint cukorbetegségeknel, csúszos bántalmaknál; továbbá a légző- és emésztőszervek hurutos bajainak gyógyítására

Igyekezték: Budapest, IV. Ferencz Nászfalvay 72.
Közzététel: KÉPERJES.

Főelárusítók Aradon: Dör Gusztáv, a városháza szemben, telefon 118. Nagy Farkas, telefon 268
Fejér Gyula, telefon 71. sz. 281

NEUMANN M.

uri szabó, cs. és kir. udv. és kam. szállító.

Férfi-, fiu- és leányka ruhatelepe

ARAD.

APRÓ HIRDETÉSEK.**Plato ibolyának**

levél ment adott címre. 4379

Elemi iskolai

magánoktatáshoz, gimnázium vagy reáliskolai tanulók mellé instruktoroknak ajánkozik okl. tanító. Bővebbet: kiadóhivatal. 4380

Megbízható

óvadékképes idősebb ember pénzbeszedői, felügyelői vagy más ilyfajta állást keres Aradon. Tudakozódni Asbóth Gyulánál, Weitzer utca 17. 4377

Antik

óra ötvös munka, mely kilenc darabot zenél is eladó. Megtekinthető Sziszka csemege kereskedésében. 4375

Egy idősebb ügyes

fűszeres segéd felvétetik, aki Aradon már működött. Ugyanott egy kifutó, a kimár oly minőségben volt alkalmazva felvétetik. Kotányi üzlet, Robicsék József, József főherceg-ut 3. 4372

English lady,

desires to give lessons Afternoons. Apply M. Smith Kazincy-utca 7. 4368

Jó házból való

fiu, tanoncnak fűszer és rőfös üzletben felvétetik. A német és román nyelv tudása szükséges. Cím Vörös Andor Silingyia. 4366

Állami hivatalnok

a délutáni órákra alkalmazást keres. Cím a kiadóban. 4337

Rum,

konyak, bor és egyéb üveg vignetták kaphatók Ingusz I. és Fia könyv és papirkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. 671

Nőtlen raktáros.

Valamely gazdaságban használható mesterséghez értő nőtlen raktáros kerestetik gazdaságba, azonnali belépésre. Cím kiadóhivatalban. 4000

Fűszer, rövidáru és férfi ruha

vegyeskereskedésben azonnali alkalmazást nyer egy jártassággal bíró fiatal ember, ki egyszersmint a rőfösáruban is teljes jártassággal bír. Román nyelv feltétlen szükséges. Fizetés 30-40 korona s teljes ellátás. Nagyobb jártassággal bírók fizetése megállapodás szerint. Vitorel Mórna, Sepsőrs (Aradm.) 4351

Kerpel Jzso

ajánlja 90,000 kötetes kölcsönkönyvtárát, melyben minden újdonság azonnal kapható. 30.000 kötetes zenemű-kölcsönző intézet. Előnyös vidéki bérlet zeneművekre és könyvekre. Veszek egész könyvtárakat és hangjegyeket legmagasabb áron. Üzleti könyvek, u. m. strazzák, naplók, stb. gyári raktára. Irodai cikkekben különlegességek. A Révai Lexikon részletfizetésre is kapható. Kerpel Jzso könyv- és papirkereskedése Aradon. 525

Ka cigarettázik

használjon Progress szivarkahelyt. 100 drb. 26 fill. 1000 drb. K. 240. Egyedül kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papirkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 1651

Káztelek

Wesselényi-utca 15. szám eladó. Tudakozódhatni ugyanott. 4337

Kasszinger-utca

5. szám alatt egy 5 szobás külön zárt folyosóval, mellékhelyiségekkel, fürdőszobával ellátott uri lak minden órában kiadó. Bővebbet ugyanott. 4344

Gyakornakot

50 korona kezdőfizetéssel azonnal fölveszek. Weber bizományi iroda Világos. 4331

Eladó

bor. Paulisi hegyen az állomás közelében 70 hektó új bor seprővel eladó. Bővebbet Zabán János lisztkereskedőnél Aradon, Boros Beni-tér 9. szám. 4349

Lakatosműhely áthelyezés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására adni, hogy Wesselényi-utca 1. szám alatt volt

Lakatos műhelyemet

december 1-től Batthyányi-utca 23. szám alatti házba

helyeztem át

Elvállalok mindennemű épületvasalásokat, sirkéretés és takaréktűzhely készítését, ugyancsak javításokat jutányos áron.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöltetek.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem kiváló tisztelettel

Láng József.

Láng József.**Értesítés.**

Tisztelettel értesítem ügyfeleimet és a kölcsönt kereső közönséget, hogy irodámat november hó 1-től

Eötvös-utca és Erzsébet királyné-köruti sarkok-házamba helyeztem át. 4180

Továbbra is kérem szíves bizalmukat, tisztelettel

Klein József,

a nagyszabeni általános takarékpénztár egyedül képviselője.

22665-910.

Pályázati hirdetés.

Arad sz. kir. város tanácsa a város közönsége által a budapesti Mensa-akadémiában létesített alapítványi helyre pályázatot hirdet.

A hely mindenkor egy magyar s elsősorban aradvárosi illetőségű ifjával töltesse be.

A pályázati határidő 1910. évi december 10-dike.

A pályázati kérvények Arad sz. kir. város tanácsánál nyújtandók be.

Arad, 1910. november 26.

A városi tanács.

Házi mosószappanok

pipereszappanok illatszerek, stearin és templom-gyertyák

ugyszintén mindenféle mosócsikkkel lecsobbban beszerezhetők

Lorenz Károly

szappangyárosnál 2044

Arad, Forray-utca.

Uj! Óra és ékszer fióküzet. Uj!

Brandes D.

chronometer műórás, ékszerész és látszerészének

fióküzlete Fábólán László-utca 1. szám alatt (a Béla-tér sarkán, az állomáshoz közel) **nyilik meg.** december havában

Főüzlet: Andrassy-tér 8. szám.

o o (A Minorita-palotával szemben.) o o

Figyelem a cégre!**Ujtás!** Nagy karácsonyi vásár már megkezdődött**REICH EL.**

színházi versenybazarában, a Szabadság-szoborral szemben.

Külön átalakított helyiségben a vevőközönség legnagyobb kényelmére, gyermekjátékokban és dísz tárgyakban az idényre óriási választék, még soha nem létezett árakon, 5, 16, 25 és 90-es csoportokban beosztva.

Ugyszintén berendeztem nagy baba-klinikát, hol mindennemű baba-javítások eszközöltenek, ugyancsak kaphatók baba-fejek és parókák valódi hajjal. — Nagy kedvezmény a vevőközönségnek, a nálam vásárolt babák teljesen ingyen javíttatnak.

Alkalmi vétel gramofonokban 8 forint, ugyancsak dupla, 26 cm. átméretű lemeze 90 krajcárért, óriási véla stéokban! 4354

Figyelem a cégre!**Gálfi Lajos**

uri egyenruha és papiszabó

Aradon, Lázár Vilmos-utca

(Földes palota.)

Értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy évek óta fennálló műhelyemet

uriszabó üzlettel

bővítettem ki és azt fenti cím alatt tovább folytatom. 3806

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat a legjobb és legolcsóbb kivitelben.

Raktáron tartok mindenféle **bel- és külföldi szöveteket.**

A külföldön is már jól bevezetett havi bértrendszert létesítettem, amennyihen elvállalok havi 8 korona bérlet mellett 1 télikabát, 1 felöltő és 2 egész öltöny vagy 4 öltöny vasalását. Egy jó magaviseletű fiu tanulónak felvétetik.

Karácsonyi készülődések.

Városszerte szóbeszéd tárgyát képezi, hogy az idén különös fény és pompa között rendeztetik be

4329

FISCHER SIMON karácsonyi tárlata.

Még soha sem volt olyan nagyszabásu. Már naga a külső kép, melyet a tárlat naponta nyújt, egyszerűen lebilincselő és szemkápráztató. Tekintettel az előző években tapasztalt nagy érdeklődésre, a tárlat már december 1-én teljesen készen mutatkozik be a közönségnek. A cég számos kirakata is tul van halmozva érdekesnél érdekesebb ujdonságokkal. Aki a helyi viszonyokat ismeri, igazat ad nekünk abban, hogy Arad karácsonyi életének egyik legszínesebb és legelevenebb gyujpontja a Szabadságtéren van,

FISCHER SIMON nagyáruházában.